

A tartalomból

1-6. oldal

VÍZ VILÁGNAPI ESEMÉNYEK
Ünnepi igazgatói értekezlet
Kiállításnyitató
Városi víz világnapi
rendezvény

7-8. oldal

Határvízi egyeztetések

8-13. oldal

A 2022. évi aszály vízrajzi
szemszögből

13-15. oldal

Hogyan tartsuk tisztán
csatornáinkat anélkül, hogy
bármit is tennénk

15-18. oldal

Gyermekként jöttem az
igazgatósághoz és
nagyapaként vonultam
nyugdíjba - interjú Rác
Dezsővel

18-20. oldal

Kitüntetések március 15-e
és a Víz Világnapja
alkalmából

20. oldal

Továbbképzési hírek

21. oldal

Személyügyi híreink

21-23. oldal

A teremnévadótól
a Víz Világnapon át
az évfordulókig

23-25. oldal

Egy 43 éven át tartó
vízügyi szolgálat emlékei

25-26. oldal

Balla Tamás és Farkas Zalán
sikerével zárult a
29. Gyöngyösi Lázár Sakk
Emlékverseny

26-29. oldal

Hidrometeorológia
Hidrológia

VÍZ VILÁGNAPI ESEMÉNYEK

Ünnepi igazgatói értekezlet

1993 óta, azaz 31 éve március 22-én ünnepeljük a Víz Világnapját. Ebben az évben víz világnapi eseményeink sorát rendhagyóan március 20-án ünnepi igazgató értekezletünk nyitotta. A megjelenteket Szabó János igazgató úr köszöntötte. A Víz Világnap jelmondata a „Víz a békéért” volt, ezen gondolat jegyében egy előadást is hallhattunk tőle. Egy Mark Twain idézettel kezdte beszámolóját: „Whiskey is for drinking – water is for fighting.” Ez magyar fordításban annyit tesz, hogy a whisky ivásra való, a víz pedig a harcra. Előadásában rámutatott arra, hogy a történettudomány az elmúlt négy és fél ezer évben a vízzel kapcsolatosan 926, különböző intenzitású konfliktust jegyez fel, ideértve a vízi infrastruktúra, mint célpont lerombolását és a terrorista cselekedeteket is. Ám abban az értelemben, ahogy Carl von Clausewitz definiálta a háborút, nevezetesen, hogy az „a politika folytatása más eszközökkel”, voltaképpen alig fordult elő vízháború a történelemben. A víz tehát összeköt, nem pedig

megoszt. Ez egy alapvetően pozitív és egyben mérsékelt optimizmusra okot adó tény – mondta, mert, ahogy az idei víz világnapi jelmondat is rámutat, az éghajlatváltozás hatásainak fokozódásával és a Föld népességének növekedésével sürgősen szükség van arra, hogy az országokon belül és az országok között is összefogjunk legértékesebb erőforrásunk védelme és megőrzése érdekében. Ha kevés vagy szennyezett a víz, vagy ha az emberek egyenlőtlenül vagy egyáltalán nem jutnak hozzá, az komoly felszültségeket szíthat. Együtt kell működnünk a víz ügyében, hiszen a víz nem csupán egy olyan erőforrás, amelyért versengeni kell - hanem emberi jog, amely az élet minden területéhez szükséges.

Ebben az évben sem maradhatott el éves filmünk levetítése, melyben számos eseményt idéztünk vissza 2023-ból. Jobbágy Zoltán és Bujdosó Szabolcs kollégáink rengeteg szép pillanatot örökítettek meg kamerájukkal, melyet most egy fél órába

Folytatás a 2. oldalon →

sűrítve igyekeztünk keretbe foglalni és felidézni a velünk történt eseményeket. A videó megtekinthető a KÖVIZIG Youtube csatornáján: <https://youtu.be/ODFTGcgL-wo?feature=shared>

Köszöntöttük azon kollégáinkat, akik március 15-e és a Víz világnapja alkalmából állami, miniszeri és főigazgatói kitüntetésben részesültek, majd az igazgatói kitüntetések is átadták vezetőink, és köszöntötték a veradókat is. Erről lapunk hasábjain a Személyügyi hírek rovatban részletesen beszámolunk.

Egy különleges eseményre is sor került rendezvényünk részeként. A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör tervei között régóta szerepel létesítményeink, termeink elnevezése nagynevű vízügyes mérnökökről, ennek első állomása kistermünk névadója volt. Kezdeményezésükre kistárgyaló termünk innentől kezdve a Bodoki Károly tárgyaló nevet viseli. Az eseményen Juhász András a Bodoki Baráti Kör tagja mutatta be a Bodoki dinasztia munkásságát, kiemelve Bodoki Károlyt, aki a Körös-vidék folyószabályozási munkáinak nagy alakja, Békésen született 1814. március 29-én és korának nagyrebecsült, elismert mérnöke volt. Bodoki Károly az erdélyi Sepsibodok községből, Székelyföldről elszármazó Bodoki (Henter) mérnök dinasztia tagja volt. A dinasztia alapítója Bodoki Henter Mihály földmérő, Békés Vármegye első önálló mérnöke, fia, Bodoki Károly, az ő nyomdokaiba lépett. A tárgyalót Szabó János igazgató és Czakóné Czédli Jolán a Bodoki Baráti Kör elnöke avatta fel. A terembe lépők megismerhetik Bodoki Károly életútját, számos festményt és fotót láthatnak a névadóhoz kapcsolódóan, melyről részleteiben a hírlevél „Vízügyünk” rovatában olvashatnak.

Kiállításmegnyitó a Tájvízházban

A napot kiállításmegnyitóval zártuk a Tájvízházban. Minden évben új és új jelmondat hívja fel figyelmünket a vízre, mint természeti kincsre, mi a Tájvízházban pedig márciusban új és új tematikus tárlatot nyitunk ezen alkalomból. Tavaly például folyóink folyamán

Folytatás a 3. oldalon →

Szabó János igazgató úr előadása

A tárgyalót Szabó János és Czakóné Czédli Jolán avatta fel

A Bodoki Károly tárgyalóban a névadóhoz kapcsolódó képeket helyeztünk el

utaztunk és bemutattuk a Körösök csodálatos vidékét, az idén pedig az újrahasznosítás került a fókuszba, de nem is akár hogyan. Környezetünk védelme érdekében minden nap hallunk és remélhetőleg mi magunk is teszünk azért, hogy minél kevesebb hulladékból legyen szemét, a paraszti kultúrában viszont ez teljesen természetes dolog volt.

Az „Újrahasznosítás a paraszti kultúrában - Szép asszonyt magáért, rossz kocsit vasáért pártolják” című kiállítás a szolnoki Damjanich János Múzeum vándorkiállítása. Első ránézésre azt gondolná az ember, hogy egy halom kacatot, lomot lát, de ha megnézzük a mögöttes tartalmat és visszatekintünk a régi paraszti kultúrába, máris értéket és jelentőséget kapnak, ezen tárgyak. A kiállítást Benedek Csabának, a Damjanich János Múzeum néprajzkutatójának köszönhetjük, aki minderről könyvet írt és hatalmas kutató- és gyűjtőmunkát végzett e témakörben.

A rendezvényen Szabó János igazgató köszöntötte a megjelenteket, és idézte vissza gyermekkorát, amikor az újrahasznosítás természetes volt, hiszen mindent felhasználtak az emberek. Ma már ez sajnos nem így van, napjainkban az embereknek sokkal több tárgyuk van, mint amire szükségük lenne. Ezért is örül nagyon ennek a kiállításnak, mely ráirányítja a figyelmet arra, hogy igyekezzünk minél kevesebb szemetet termelni, melyhez elődeink nagyon jó

A kiállítást Benedek Csaba néprajzkutató nyitotta meg

példát mutattak.

A kiállítást Benedek Csaba néprajzkutató nyitotta meg, aki elmondta, hogy annak idején egy normál paraszti háztartás 260-300 tárggyal élte le az életét, semmit sem pazarolhatott el, mindent meg kellett becsülni. Óriási különbség ez a mai társadalommal szemben, ahol már külön szobánk van például csak a ruháinknak. Rengeteg felesleges dologgal vesszük magunkat körbe. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Föld nem alkalmas arra, hogy ilyen mértékű pazarlást megengedhessünk magunknak. Meg kell értsük egy kicsit a paraszti gondolkodást, és jól át kell gondolni azt, amire vágyunk, hogy valóban szükségünk van-e rá. A kiállítás 4 egységből áll, az egyik a paraszti

társadalom tárgyai, melyek a városi kultúra tárgyaival egészülnek ki, a művészetekben is megjelenik az újrahasznosítás, illetve e kiállítás különlegességei az újrahasznosított anyagokból készült hangszerek.

Nagy örömünkre a kiállítás megnyitón részt vett Németh György hangszerkreátor is, az általa újrahasznosított anyagokból készült hangszerek a kiállításon meg is szólaltak. Például egy WC ülőkéből készült hárfa, kiegyenlítő tartályból kreált dob, egy bambuszvillából készült doromb, mankóból barkácsolt pengetős hangszer, vagy porszívócsőből alkotott klarinét, de sorolhatnánk még a sok különlegességet, melyet élete során ké-

Folytatás a 4. oldalon →

Németh György hangszerkreátor megszólaltatta az általa készített hangszereket

A hangszereket ki is lehetett próbálni a megnyitón

A rendezvényen a határvízi együttműködés került a fókuszba

Terepasztalon szemléltettük, hogy a szennyezés sem ismer határokat

Számos környezettudatos játék várta a gyerekeket

szített, és tényleg nagyon szépen szóltak a hozzáértő kezekben.

A Víz Világnapja alkalmából egy témába vágó, különleges kiállítás került kiállítóházunk falai közé. A kiállítás április 26-ig tekinthető meg. Ne felejtjük, rajtunk múlik hogyan bánunk környezetünkkel, mi tehetünk az ellen, hogy ezt a nagymértékű szennyezést megállítsuk. Figyeljünk oda, értékeljük, becsüljük környezetünket, és tegyünk meg mindent annak védelme érdekében.

Városi víz világnapi rendezvény

Mint ahogy már említettük a Víz Világnapja ez évi jelmondata a „Víz a békéért” volt.

Világszerte több mint 3 milliárd ember függ az országhatárokat átszelő vizektől. Ennek ellenére napjainkban csak 24 országnak van együttműködési megállapodása a víz közös használatáról. Ebben az évben víz világnapi városi rendezvényünkön erre hívtuk fel a figyelmet, bemutatva működési területünk folyóit, melyek Romániában erednek. Mi szerencsére azon kevés ország közé tartozunk a világon, akinek van határvízi egyezménye, rendezvényünkön ez került a fókuszba. A székházunk körül felállított standokon, kollégáink sok érdekes dologra hívták fel a figyelmet az ez évi jelmondat jegyében.

A résztvevők együtt kalandozhattak velünk a Körösök forrásvidékén, megmutattuk honnan erednek folyóink. Játékos formában magyaráztuk el mit jelent a határvízi együttműködés, a gyerekeket játékokra invitálva ezzel kapcsolatban. A szennyezés sem ismer határokat, megmutattuk, mit tehetünk ellene. Játékos standunkon szemetet hozott a stilizált folyónk, melyből a gyerekek gyűjthették össze azt, de azt is eljátszhatták, hogyan kell helyesen tűzrakó helyet építeni szüleik segítségével a természetben. Vízminőségi makkunknál pedig elmagyaráztuk számukra, milyen szennyezést hozhat a víz, és mit tehetünk ellene. Arra a kérdésre is választ kaphattak hogyan kerül a Tisza vize a Körösbe, és mire használjuk azt. A drónok már nemcsak a levegőben röpködnek, hanem a vízben is

Folytatás az 5. oldalon →

Stilizált folyónkon hulladékot gyűjthettek

A KHESZ munkatársaival két alkalommal halat is telepíthettek az Élővíz-csatornába

úsznak, bemutattuk hogyan lehet megmérni a víz sebességét a vízfolyásokon segítségükkel. Az Élővíz-csatornán ezt élőben is megnézhették a gyerekek.

A Körösvidéki Horgász Egyesületek Szövetsége is együtt ünnepelt velünk ezen a napon, mivel a halak sem ismernek határokat. A tavalyi nagy sikerre tekintettel ismét látvány haltelepítés volt az Élővíz-csatornán két alkalommal is.

A vízügyes gépóriások és apróbb társai sem maradnak telephelyeiken, a látogatók ezeket is kipróbálhatták.

A Tájvízházban pedig megismerhette mindenki, hogy a ma használt nagyon divatos újrahasznosítás kifejezés elődeinknek teljesen természetes volt, a mindennapi életük részét képezte. Régen a szemét kifejezés nem is nagyon

létezett, mert mindennek megvolt a maga helye, újabb funkciója. Erre sok különleges és akár vicces példát is láthattak a tárlaton. A mai pazarló világban kiemelten fontos, hogy e tekintetben is példát vegyünk elődeinktől, és példát mutassunk az utókorak.

A Bodoki-szobornál felállított színpadon ünnepi műsor várta a megjelenteket, Lúczy Gergely műszaki igazgatóhelyettes mondott köszöntőt a Víz Világnapja alkalmából, színpadunkon felléptek az Apor Vilmos Katolikus Óvoda, Gyula Város Egyesített Óvodája Tagintézménye Ewoldt Elíz Óvoda és a Béke sugárúti Óvoda csoportjai, a Nicolae Bălcescu Román Általános Iskola, az 5. sz. Általános Iskola diákjai, valamint közreműködött a Calliope Diák Színjátszó Kör is. A gyerekeket Pepe Manó műsora szórakoztatta.

A nap folyamán a Víz Világnapja alkalmából kiírt pályázataink ered-

ményhirdetésére is sor került, ahol gyulai óvodai csoportokat és alsó tagozatos általános iskolai osztályokat kértünk arra, hogy készítsenek egy társasjátékot, természetesen egy vizes kalanddal a főszerepben. A nyertesek társasjáték-utalványokkal lettek gazdagabbak. Nagy sikerrel futott online víz világnapi totónk a Tízvízkvíz is, 260-an játszottak velünk, és 58 helyes megfejtés érkezett a játékra, melyen tíz érdekes vízügyes vonatkozású kérdésre kellett választ adni, a szerencsések a Gyulai Várfürdő Kft. és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság felajánlásával ajándéktárgyakat nyertek.

Szeretettel gratulálunk a nyerteseknek, és mindenkinek köszönjük, hogy részt vettek víz világnapi pályázatainkon.

Pozsárné Kaczkó Zita

A színpadon ünnepi műsorral vártuk a gyerekeket

VIZES TÁRSAS című pályázatunk nyertesei:

Óvodai csoportok NYERTESEK

Mágocsi úti óvoda – Süni csoport
Béke sugárúti óvoda – Micimaci csoport

KÜLÖNDÍJ

Ewoldt Elíz Óvoda – Pillangó csoport

Alsó tagozatos általános iskolások NYERTESEK

5. sz. Általános Iskola – 1. osztály
Bay Zoltán Általános Iskola – 3.a osztály

KÜLÖNDÍJ

Gyulai Implom József Általános Iskola – 3.b osztály

TÍZVÍZKVÍZ online játékunk nyertesei

Vighné Szabados Andrea
Eke Tímea
Vastag Andrea
Baukó Pálma
Kovács Nóra

Krisánné Szöllősi Margit Szabina
Perle Dorina
Szigeti Edit
Tokaji Ferenc
Varga József Zoltán

Letkes vízügyes csapatunk, akinek e rendezvény létrejöttét köszönhetjük

Határvízi egyeztetések

Az Ár- és Belvízvédekezési Albizottság ülése Fotó: Körösök Vízügyi Igazgatóság

A Magyar-Román Vízügyi Bizottság keretei között működő Ár- és Belvízvédekezési Albizottság ülést 2024. február 19-23. között tartották Gyulafehérváron.

A találkozón a két ország vízügyi szakemberei áttekintették a határt alkotó és határt keresztező vízfolyások mentén a legutóbbi ülés (2022. december) óta eltelt időszakban levonult árhullámokat, megbeszéltek azok tapasztalatait, illetve elemezték az Árvízvédekezési szabályzatban foglalt előírások teljesülését. Megvizsgálták a 2023 őszén lezajlott, a közös érdekeltségű ár- és belvízvédelmi művek felülvizsgálatáról készített jegyzőkönyveket. A Belvízvédekezési szabályzat mellékleteit – a Magyar-Román Vízügyi Egyezmény hatálya alá tartozó határ menti belvízcsatornák adatait – egy kivételével – véglegesítették az ülésen a felek.

A szakmai munka mellett a román vízügyi szervek munkatársai lehetőséget biztosítottak arra is, hogy a két ország delegációja megismerje Gyulafehérvár nevezetességét. Az ülésen igazgatóságunkat Kisházi Péter Konrád osztályvezető képviselte.

2024. március 4-8. között került sor Romániában, Hájón (Haieu) a

Vízgazdálkodási és Hidrometeorológiai Albizottság szakértői találkozására.

A szakértők egyrészt áttekintették a Magyar-Román Vízügyi Bizottság XXXIV. ülészakán meghatározott feladatok teljesítését, másrészt megvizsgálták a „Magyar Köztársaság és Románia között a meteorológiai és hidrológiai adatok és tájékoztatások kölcsönös megkül-

déséről” szóló Szabályzatban foglaltak teljesülését. A szabályzat érintett mellékleteit átdolgozták a Meteorológiai Világszervezet előírásainak megfelelően, valamint az albizottság a jövőben újra felveszi a napirendi pontjai közé a magyar-román határ által metszett csatornák és kisvízfolyások vízátervezési lehetőségeinek vizsgálatát.

A Koordinációs és Együttműködés Fejlesztési Albizottság Kolozsváron, 2024. március 25-27. között tartotta találkozóját, melyen igazgatóságunk részéről Szabó János igazgató és Lúczy Gergely műszaki igazgatóhelyettes vettek részt.

A találkozó célja a három állandó albizottság találkozóiról felvett jegyzőkönyvek vizsgálata volt, majd ezen jegyzőkönyveket előkészítették és előterjesztették a Magyar-Román Vízügyi Bizottság soron következő ülészakára.

Szintén napirendre került a hatályos szabályzatok helyzetének, illetve az állandó albizottságok által javasolt szabályzat módosításainak áttekintése. A megbeszélés hatékonyan és probléma nélkül zajlott, melynek eredményeként a felek szakértői megállapodtak a bizottsági ülés szervezési előkészítésében és véglegesítették annak jegyzőkönyv-tervezetét.

A javaslat szerint a Magyar-Román

Folytatás a 8. oldalon →

A Körösök Vízügyi Igazgatóság új székházának avatóünnepsége Nagyváradon

Vízügyi Bizottság XXXV. Ülésszakára Vásárosnaményban, 2024. május 28-31. között kerül sor. Az albizottság jegyzőkönyvének március 27-i aláírását követően igazgatóságunk képviselői részt vettek a nagyváradi székhelyű Körösök Vízügyi Igazgatóság új székházának avatóünnepségén, melyre a két területi szervezet kiváló együttműködésének köszönhetően kaptunk meghívást.

Szegi Attila/TIVIZIG
Lukács Béla
Lúczy Gergely

Jegyzőkönyv aláírása a Vízgazdálkodási és Hidrometeorológiai Albizottság ülésén

VÍZTUDOMÁNY

A 2022. évi aszály vízrajzi szempöngböl

Az aszály kialakulásának hidrometeorológiai előzményei

A 2022-es rendkívüli aszályhelyzet kialakulásának elemzéséhez egészen 2021-ig kell visszatekin-tenünk. Már 2021-ben a Körös-vidéken jelentős csapadékhiányos állapot alakult ki. A 2021-es naptári évben a KÖVIZIG területén átlagosan 426 mm csapadék hullott, amely a sokéves 577,6 mm átlaghoz képest -151,6 mm eltér-

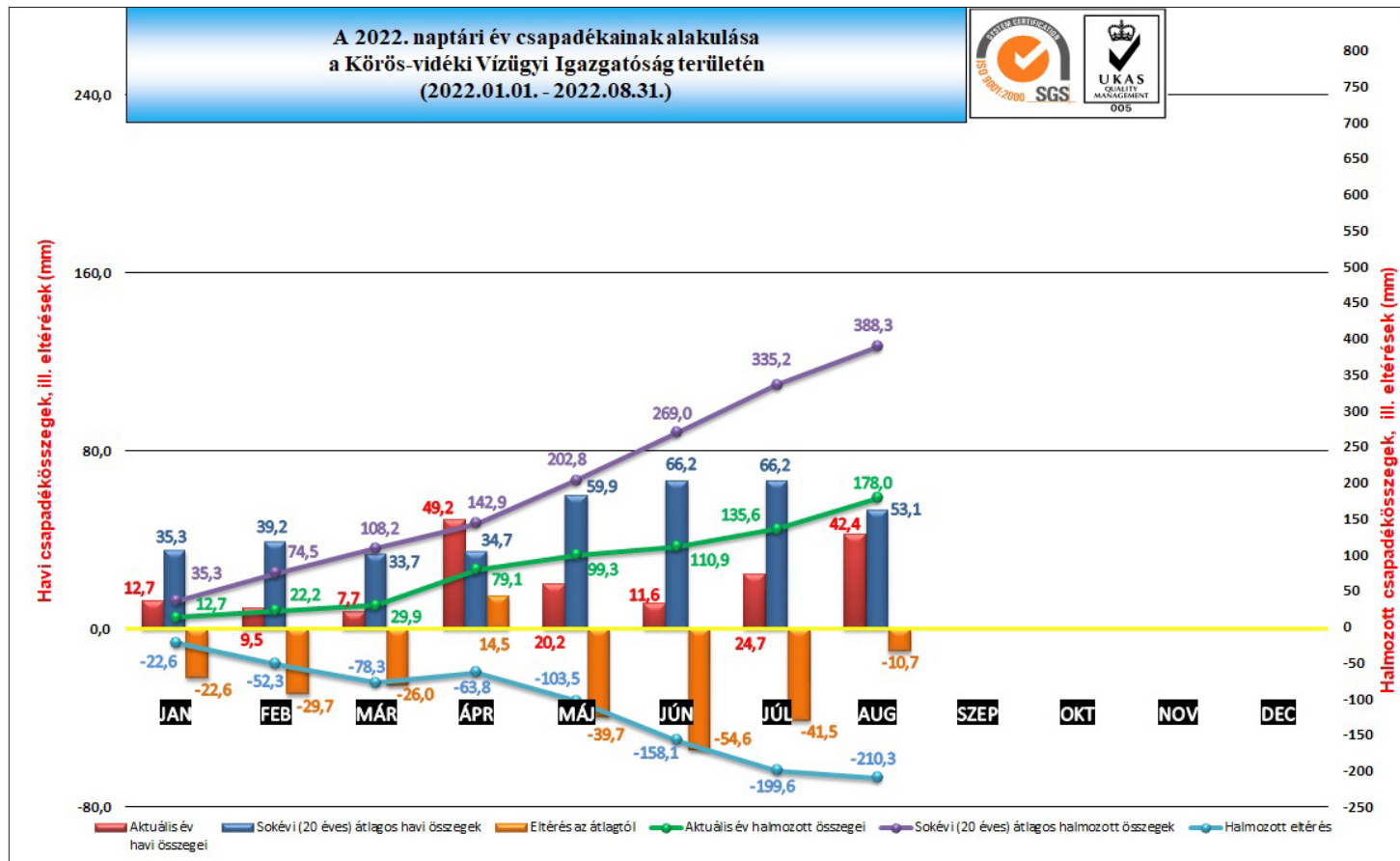
ést mutat. 2022. naptári évben folytatódott a csapadékhiányos időszak, április hónap kivételével a havi összegek rendszerint jelentősen elmaradtak az előző 20 év átlagos havi összegeihez képest (1. ábra).

A folyamatos csapadékhiányos időszak 2022. augusztus 31-ig bezárólag - területi átlagban - a KÖVIZIG területén a sokéves mennyiséghez képest -212,4 mm

halmozott eltérést eredményezett. Amennyiben ehhez az értékhez hozzávesszük, hogy a 2021-es naptári évben -151,6 mm volt a halmozott eltérés a területi átlagok tekintetében, akkor megállapítható, hogy 2022. augusztus 31-én a halmozott csapadékhiány területi átlagban elérte a -364 mm-t.

A Körösök vidékén kialakult vízhiányos időszakban a Körösök hegyvidéki vízgyűjtőjét is elkerülték a

Folytatás a 9. oldalon →

1. ábra: A 2022. év csapadékaik alakulása a KÖVIZIG területén

A KÖVIZIG illetékességi területén leghosszabb csapadékmentes periódusok 2022. augusztus 31-ig

Periódus	Napok száma	Lehullott mennyiség (mm)
2022. március 17-30.	14	0
2022. június 12-24.	13	0
2022. július 13-25.	13	0
2022. augusztus 1-7.	7	0

1. sz. táblázat

jelentősebb lefolyást okozó csapadékok. Az adatokból egyértelműen látható, hogy a hegyvidéki területeken is igen kevés csapadék hullott.

További érdekesség, hogy a korábbi évekkel ellentétben, az alapvetően alacsony csapadékoszegek mellett, lokális jelleggel sem alakult ki olyan csapadéktevékenység, amely legalább helyi szinten enyhíthette volna az aszályt. A 2022. év során 3 olyan hosszabb periódus (1-2 hét) is megfigyelhető volt, amikor az igazgatóság területén üzemelő hidrometeorológiai állomáshálózat egyik állomásán sem mértek csapadékot (1. sz. táblázat).

Léghőmérsékleti viszonyok a KÖVIZIG területén

2022. év nyári hónapjaiban az átlaghőmérséklet magasabb volt a sokévi átlaghőmérsékletnél, amely szintén a súlyos aszály kialakulásához vezetett. A magas átlaghőmérséklethez hozzájárult mindaz, hogy a 2022. év nyarán rendkívül sok volt a hőségnapok ($T_{max} \geq 30$) és a forró napok ($T_{max} \geq 35$) száma az igazgatóság területén. A hőségnapok száma az Elek állomáson mért adatok alapján 2022. június 1 – augusztus 31. között 58 nap, míg a forró napok száma 14 volt.

Vízállás idősorok, duzzasztási időszakok, legalacsonyabb vízállások

Duzzasztás

A 2022. évben a KÖVIZIG területén, a Körösökön a duzzasztási szintek a 2. sz. táblázatban szemléltetett adatok alapján alakultak.

Vízállás idősorok, új LKV szintek

A KÖVIZIG területén lévő folyókon található vízmérceállomásoknál, döntő többségben a duzzasztók üzemelése miatt új LKV szintek kialakulására nem lehetett számítani a vízhiányos időszakokban.

A Sebes-Körös esetében a körösszakáli és az újírázi állomásoknál már nem érzékelhető a Körösladányi duzzasztó hatása, emiatt Körösszakál állomásnál 2022. július hónapban a vízállás folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, amelynek következtében, a hónap vége felé a vízállás megközelítette a korábbi 2017. július 14-én mért -209 cm-es LKV szintet, majd 2022. július 27-én 18.00 órakor az állomáson új -212 cm LKV szintet regisztráltunk.

A Sebes-Körösön Körösszakál alatt lévő Újíráz állomáson is megdőlt a korábban megfigyelt 2012. december 3-án mért -108 cm LKV szint. 2022. július 28-án 6.00 óra-

kor -111 cm új LKV szint alakult ki. A Hármas-Körösön Békésszentandrás duzzasztó alsó állomáson 1982. december 4-én -200 cm volt az LKV szint, amely negatív rekordot a folyó vízállása 2022. július hónap második felében megközelítette, majd 2022. július 22-én 18.00 órakor el is érte (2. ábra), annak következtében, hogy a víz-igények kielégítése érdekében a Békésszentandrás duzzasztón és vízerőtelepen nem történt vízátbocsátás az alvízre. Ezt követően nem állt meg a folyó vízszint csökkenése, így 2022. július 24-én 6.00 órakor -201 cm-es új LKV szintet regisztráltunk. Az új LKV elérését követően sem állt meg a vízszint csökkenés, így július hónapban további LKV szinteket regisztráltunk a Békésszentandrás duzzasztó alsó állomáson. Az új LKV szintet végül 2022. július 30-án 18.00 órakor állította be a folyó -213 cm-rel.

Vízhozammérések, eredmények kiértékelése, vízforgalmi ábra

2022. július 5-től kezdődően 2022. augusztus 31-ig bezárólag a KÖVIZIG területén lévő vízfolyásokon az öntözőrendszereink, zavartalan üzemeltetésének, illetve a vízrendszerek ökológiai vízbiztosításának érdekében 785 db vízhozammérést végeztünk. A 785 vízhozammérésből 701 mérést a KÖVIZIG, míg 84 mérést a DÉDUVIZIG munkatársai végeztek el.

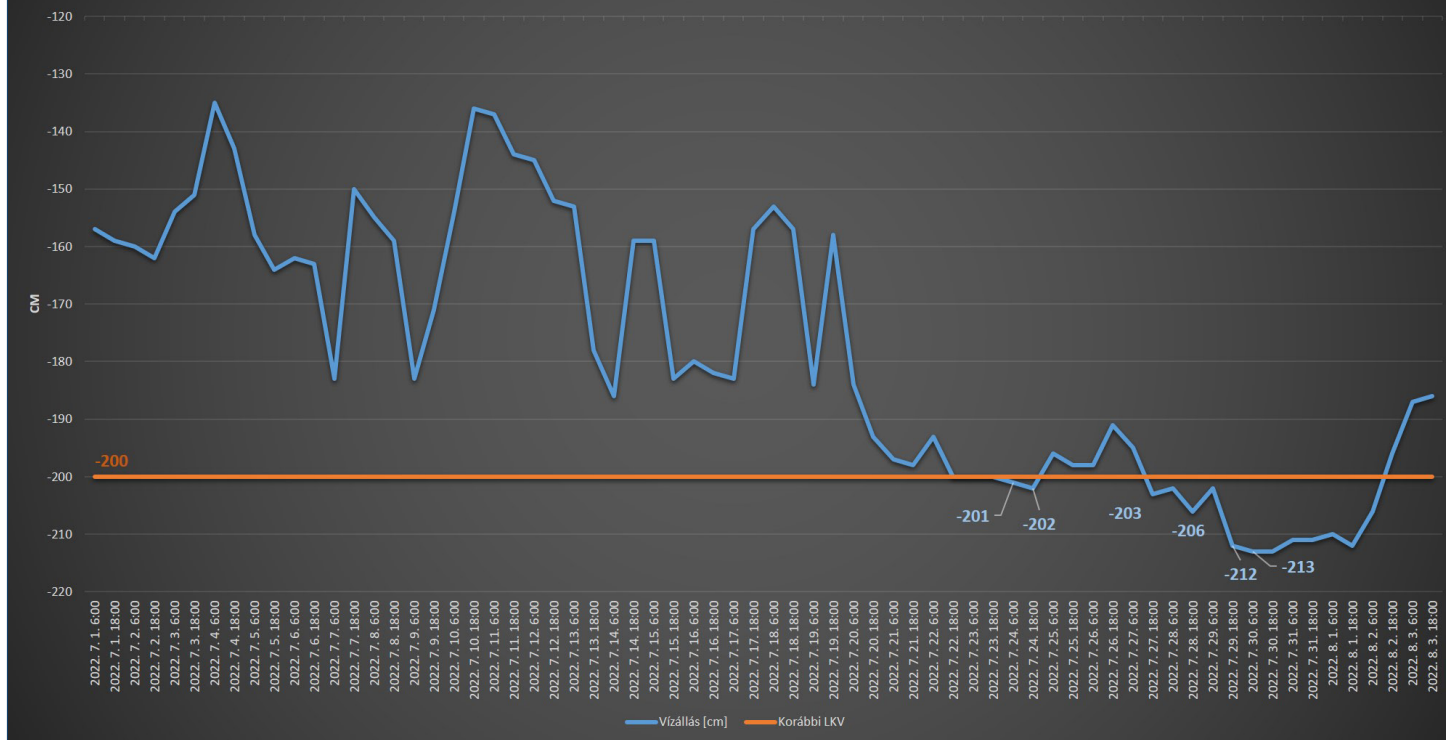
A Körösökön tapasztalható jelentős vízhozam-csökkenés az összes öntözőrendszerre, de különösen a Békési duzzasztó feletti bögében lévő rendszerekre volt a leginkább negatív hatással, így az elvégzett vízhozammérések jelentős része ezen rendszereket érintette.

Folytatás a 10. oldalon →

Duzzasztási időszakok a KÖVIZIG területén 2022. január-augusztus

Békésszentandrás duzzasztó		Békési duzzasztó		Körösladányi duzzasztó	
dátum	duzzasztási szint	dátum	duzzasztási szint	dátum	duzzasztási szint
01.17 - 03.02.	+286 cm	03.01 - 04.28.	+460 cm	03.03 - 03.27.	+260 cm
03.03 - 08.31.	+485 cm	04.29 - 05.02.	duzzasztás megszüntetése árhullám miatt	03.28 - 04.28.	+290 cm
-	-	05.03 - 06.14.	+460 cm	04.29 - 06.20.	+290 cm
-	-	06.15 - 08.31.	+480 cm	06.21 - 07.12.	+310 cm
-	-	-	-	07.13 - 08.31.	+320 cm

2. sz. táblázat

Békésszentandrás duzzasztó alsó állomás
vízállása 2022. 07. 01 - 08. 03.

2. ábra: Hármaskörös, Békésszentandrás duzzasztó alsó vízálása adatai

Fehér-Körös

A Fehér-Köröst érintően két vízhozammérési szelvényben végeztük a méréseket a Gyulavári közúti hídnál, illetve a Gyulai közúti hídnál. A Fehér-Körösből lehetséges az Élővíz-csatorna vízpótlása, ezért az Élővíz-csatorna tápszilipnél szintén 2022. július 11-től folyamatos vízhozamméréseket végeztünk.

A Gyulai híd állomásnál a Fehér-Körös sokévi június-július-augusztus minimum vízhozam átlaga 3,78 m³/s. A vízhozammérések megkezdésekor már jelentősen ezen érték alatti vízhozamokat mérünk, így már július elején a megszokottnál lényegesen alacsonyabb vízhozam érkezett a folyón. A Gyulavári híd szelvényénél végzett vízhozammérések is folyamatos csökkenő tendenciát mutattak egészen 2022. július 29-ig, amikor a vízhozamok közül a legalacsonyabb 0,65 m³/s értéket mértek. Ekkor a hegyvidéki vízgyűjtőn lehalló kisebb csapadék hatására emelkedni kezdett a folyó vízhozama, de pár nap alatt az előző nagyon alacsony tartományba esett vissza (~1 m³/s). A Fehér-Körös vízhozamában 2022. augusztus 11-től kezdődően enyhe emelkedő tendencia kezdődött meg - a vízgyűjtőre érkező csapadékok hatására - a vízhozam egyre inkább

megközelítette, olykor meg is haladta az elmúlt 20 év június-július-augusztus minimum vízhozam átlagát.

Fekete-Körös

A Fekete-Körösön, illetve a vízhozamára épülő öntözőrendszereken szintén július hónapban kezdődtek a vízhozammérések. A Fekete-Körösön Sarkad-Malomfok és Reme te mérési szelvényeknél végeztünk vízhozamméréseket, illetve a Bárkás-csatornába kivezetett víz mennyiségét mértük rendszeresen a Sitkai zsilipnél. 2022. július 11-től napi rendszerességgel mértük a Fekete-Körös vízhozamát Sarkad-Malomfoknál, a Bárkás-csatorna irányába bevezetett víz mennyiségét a Sitkai zsilipnél.

Sarkad-Malomfok állomás esetében az elmúlt 20 év június-július-augusztus minimum vízhozam átlaga 6,06 m³/s. A mérések kezdetekor ezen érték felét sem érte el a folyó vízhozama, amely folyamatosan csökkent 2022. július 24-ig, amikor a legkisebb érték 0,881 m³/s volt. Ezt követően kismértékű vízhozam növekedés volt megfigyelhető július 31-ig, amely napot követően a hegyvidéki csapadéknak köszönhetően még az átlagos érték fölé is emelkedett a folyó vízhozama. Tartós csapadék azonban nem volt, így a vízhozam

ismét lecsökkent a 3 m³/s körüli tartományba, amely augusztus végén kezdett el ismét emelkedni.

Kettős-Körös

A Kettős-Körösön Békés állomásnál is végeztünk vízhozamméréseket, azonban sok esetben a nullát közelítette a folyó vízhozama, előfordult, hogy a Békési duzzasztónál nem volt vízátbukás a duzzasztón. A Kettős-Körös, Békés állomásnál az elmúlt 20 év június-július-augusztus minimum vízhozam átlaga 7,75 m³/s. 2022. július elejétől kezdődően egészen augusztus végéig ezt az átlagos értéket egyszer sem érte el a folyó vízhozama, sőt az esetek döntő többségében még a 2 m³/s sem volt ez az érték.

Mivel a Körösök saját vízhozama nem elegendő a jelentkező vízigények kielégítésére, így öntözőrendszereink üzemeltetése a TIKEVIR (Tisza-Körös völgyi Együttműködő Vízgazdálkodási Rendszer) rendszernek köszönhetően a Tisza vízrendszeréből átvezetett vízből lehetséges. A Kettős-Körös vízkészletére két nagyobb öntözőrendszer támaszkodik (NK-XIV, Boldishát) 9.1 m³/s névleges, kb. 7 m³/s tényleges maximális vízkivételi kapacitással. A Körösökön kialakult súlyos vízhiányos időszakot

Folytatás a 11. oldalon →

jól jellemzik a Békés alatti Köröstarcsánál végzett vízhozammérési eredmények, melyekből látható, hogy 2022. július 8-tól egészen 2022. július 17-ig szinte folyamatosan negatív vízhozamokat mértünk a Kettős-Körösön a Köröstarcsai hídnál. Mindez annak az eredménye, hogy a Fehér- és Fekete-Körösök vízhozamát szinte teljes mértékben kiveztük az öntözőrendszerekbe, így a Kettős-Körös önálló hozammal nem, vagy alig rendelkezett. Az NK-XIV. és a Boldisháti fővízkivételek üzemelésekor a vízkivételek irányába áramlott a folyó vize produkálva a negatív vízhozamokat.

Sebes-Körös

A Sebes-Körös esetében 2022. július 30-án kezdtük meg a rendszeres vízhozamméréseket. A Sebes-Körösre az elmúlt 20 év június-július-augusztus minimum vízhozamának az átlaga 6,27 m³/s. A Sebes-Körös vízhozama a hónap felénél a vizsgált hónapok minimumjainak átlaga alá csökkent, majd augusztus közepéig 3-4 m³/s körül mozgott. A periódus legalacsonyabb mért vízhozama 2,54 m³/s volt (2022.08.10). Ezt követően valamelyest javult a helyzet, de elmondható, hogy

az átlagosnál egészen augusztus végéig kisebb vízhozamokat mértünk.

Hármas-Körös

A Hármas-Körös esetében Gyoma állomásnál végeztünk a legnagyobb sűrűséggel vízhozamméréseket. A Hármas-Körös gyomai szelvényének vízhozama a Kettős-Körös, a Sebes-Körös, a Berettyó önálló vízhozamának-, illetve a tiszalöki rendszerből a Berettyóba névlegesen átvezetett 10 m³/s vízhozam összege. A Tiszát is sújtó vízhiányos időszaknak köszönhetően a tiszalöki rendszerből csupán a lehetséges átvezetett vízmennyiség fele (5 m³/s) érkezett a Hármas-Körösbe. Az elmúlt 20 évben, a Hármas-Körös gyomai szelvényénél a június-július-augusztus időszak minimum vízhozamának átlaga 20,23 m³/s. Méréseink során 2022. július 5 – augusztus 31-ig mindösszesen egyetlen alkalommal haladta meg a folyó vízhozama ezt az értéket (2022. 08. 26.), több esetben is előfordult, hogy negatív tartományba fordult át a Hármas-Körös vízhozama. A leginkább vízhiányos időszak július végére alakult ki, amikor negatív irányba a -3,43 m³/s volt a legkisebb mért vízhozam. Augusztus

elején még két alkalommal mértünk negatív vízhozamot, majd emelkedő tendencia alakult ki (3. ábra).

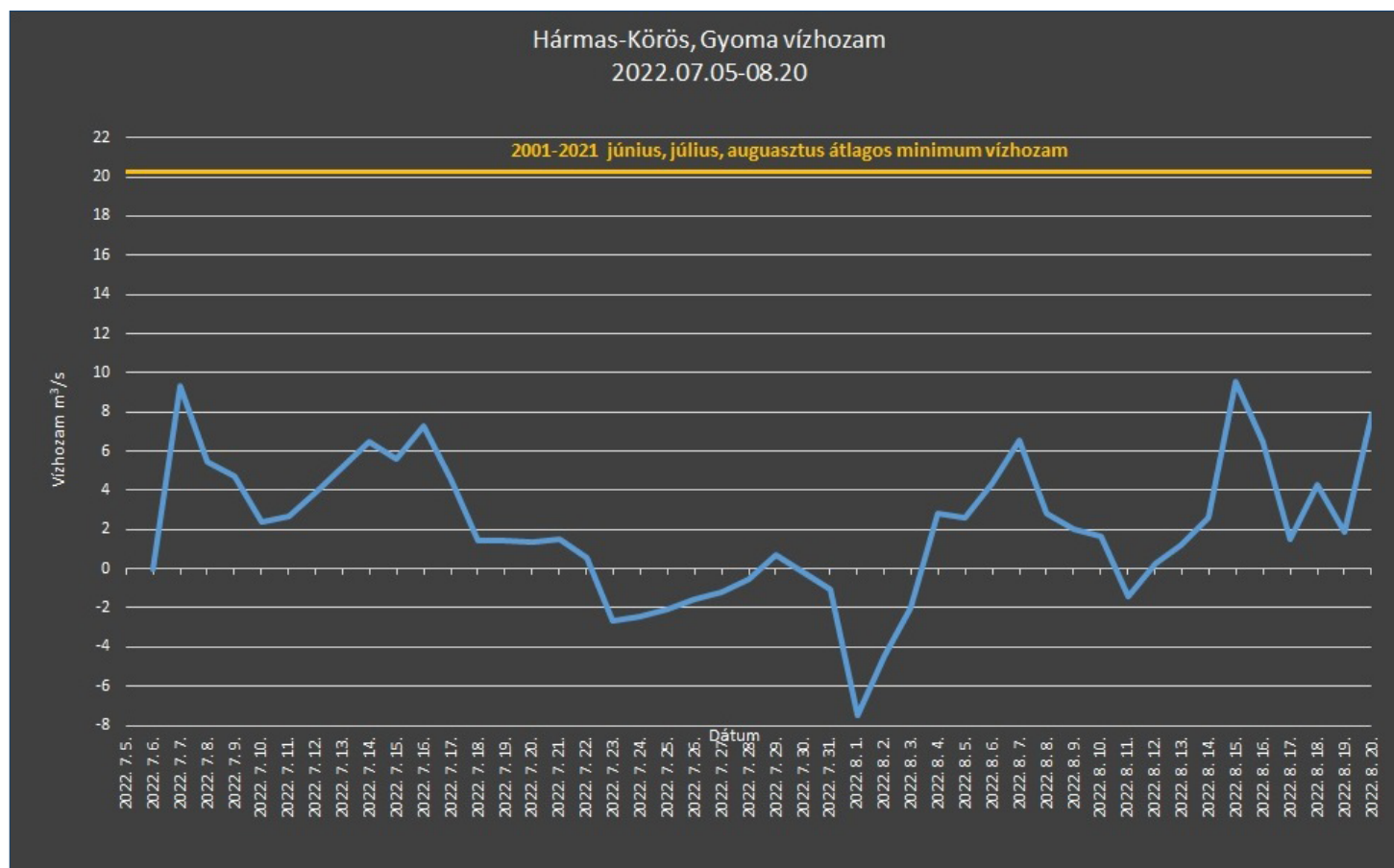
Hortobágy-Berettyó

Az aszályvédekezés ideje alatt a Hortobágy-Berettyón érkezett a TIKEVIR rendszeren keresztül a legtöbb – jórészt a Tisza-tóból – átvezetett vízmennyiség a Hármas-Körösbe. Ennek az átvezetett vízmennyiségnek köszönhetően tudtuk kiszolgálni a Hármas-Körös mentén felmerülő vízigényeket. Július közepére azonban a Tisza-tó szintje olyan szintre csökkent, amely nem tette lehetővé az előzetesen megállapított vízmennyiség átvezetését a Körös rendszerbe.

Vízforgalmi ábra

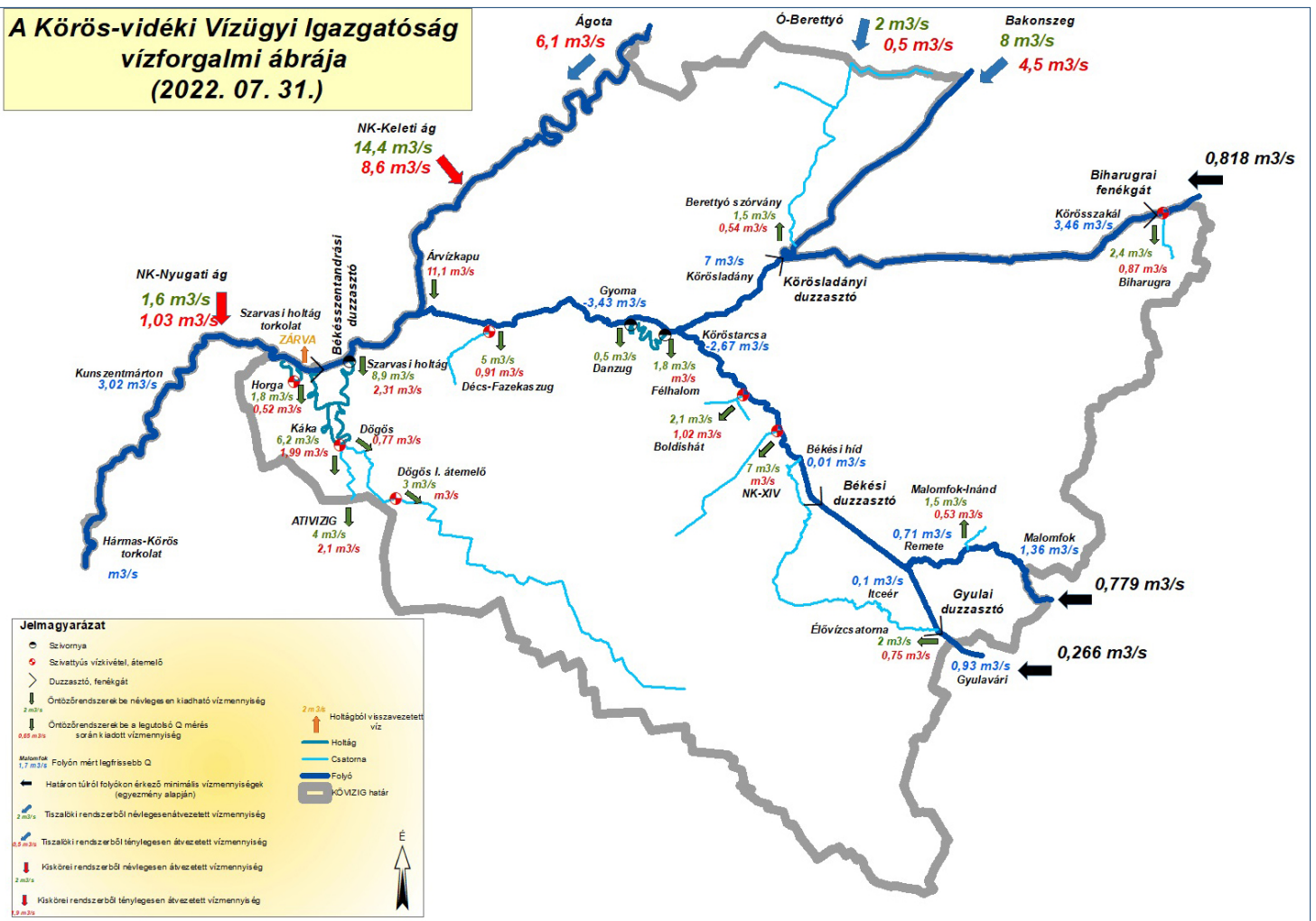
2022. július 22 – 2022. augusztus 31-ig napi rendszerességgel készítette el a Vízrajzi Monitoring Osztály a KÖVIZIG aktuális vízforgalmi ábráját (4. ábra). A vízforgalmi ábrán feltüntettük a KÖVIZIG területére beérkező vízhozamokat, a TIKEVIR rendszeren keresztül érkező vízhozamokat, illetve folyóink saját vízhozamait

Folytatás a 12. oldalon →

3. ábra: Hármas-Körös, Gyoma vízhozam adatai

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság vízforgalmi ábrája (2022. 07. 31.)

4. ábra: A KÖVIZIG vízforgalmi ábrája 2022. 07. 31.

is, valamint azt, hogy a KÖVIZIG öntözőrendszereiben miként osztottuk szét az érkező vízhozamokat. A TIKEVIR rendszer esetében ábrázoltuk, hogy mennyi az a vízhozam, amelyet a megállapodások alapján biztosítani kellene a különböző vízleadási nyomvonalakon, illetve mi az a tényleges vízhozam, ami rendelkezésre állt a védekezési időszakban. A Körösök esetében szinte napi rendszerességgel végeztünk vízhozamméréseket, így a vízforgalmi ábrán feltüntetett vízhozam adatok pontosak és aktuálisak voltak.

Vízhozammérő munkacsoport tevékenysége

A vízhozammérő munkacsoport 2022. július 5-én kezdte meg tevékenységét és 2022. augusztus 31-ig változó létszámban hajtotta végre a vízhozamméréseket a hét minden napján. 2022. július 25 – augusztus 7. között a DÉDUVIZIG területéről 2 főt vezényeltek át a KÖVIZIG területére, akik a szükséges vízhozammérések elvégzésében vettek részt.

A vízhozammérő munkacsoport,

a vezényelt létszám függvényében 1, illetve 2, a pécsi igazgatóság mérőcsapatának átvezénylése időszakában 3 mérőcsapatból állt, amely mérőcsapatoknak az előre megadott, illetve az öntözőrendszerek üzemeltetése során adott időpontban felmerült vízhozamméréseket kellett elvégezniük. A védekezési időszakban a KÖVIZIG területén mindösszesen 785 db vízhozammérést végeztünk, amelyből 701 db mérést a KÖVIZIG mérőcsoportjai, 84 db mérést pedig a DÉDUVIZIG mérőcsoportja végeztek el. A vízhozamméréseket a rendelkezésre álló vízkészleteink meghatározása, öntözőrendszereink tudatos és problémamentes üzemeltetése, illetve a vízszétosztási rendek meghatározása érdekében végeztük. A vízhiány elleni védekezés során az OVF 2022. július 25. napjára vízhozammérést rendelt el a Hármas-Körös torkolatánál. A Tiszán kialakult rendkívül alacsony vízszintre való tekintettel kisvízi vízszintrögzítést, és az azzal egyidejű hidrológiai hossz-szelvény felvételt igazgatóságunk mérőcsapata szintén végrehajtotta.

Mérőcsapataink a védekezés ideje alatt RiverRay és StreamPro típusú ADCP műszerekkel végezték a szükséges vízhozamméréseket, amelyek műszaki meghibásodás nélkül üzemeltek az egész védekezési periódus alatt. Folyóinkon uralkodó kisvízes állapotok, illetve a csatornák keresztmetszvényeinek méretei alapján a mérések elvégzésére a tulajdonságaiból fakadóan a StreamPro ADCP volt a legalkalmasabb. A RiverRay típusú ADCP-vel történő méréseknél figyelembe vettük a műszer méreteiből adódó mérési korlátokat, amely miatt fontos volt a jól felépített mérési menetrend megszerzése. A DÉDUVIZIG mérőcsapata méréseit döntő többségben a Szeghalmi Szakasz mérőcsapata végezte el StreamPro típusú ADCP műszerükkel.

A védekezési időszakban 2022. július 22 – augusztus 24. között 1 fő műszaki ügyeletet vezényeltek a mérőcsapatok tagjain felül, akiknek feladatai közé tartozott - a felmerülő mérési igények figyelembe vételével - a mérőcsoportok mérési ütemtervének összeállítása, az

Folytatás a 13. oldalon →

elvégezett vízhozammérési adatok nyilvántartása, feldolgozása, közreadása. Napi rendszerességgel készítette el a KÖVIZIG vízforgalmi ábráját a mért vízhozamok alapján, valamint elvégezte a román és magyar területi vízrajzi adatok gyűjtését, a távmérőrendszer felügyeletét, adatrögzítést, adatfeldolgozást, tájékoztatást és napi jelentés készítését, a kialakult LKV szintek jelentését, rögzítését. A vízhozammérések során a Vízrajzi Monitoring Osztály két gépjárműve gyakorlatilag folyamato-

san üzemelt, a védekezési időszak során közel 19 000 km-t tettek meg problémamentesen.

Védekezési tapasztalatok, javaslatok

Összességében elmondható, hogy a védekezés ideje alatt a rendelkezésre álló vízkészletek megfelelő szétosztásához sok helyen elengedhetetlenek voltak az aktuális vízhozam adatok, amelyeket csak a folyamatos vízhozammérésekkel lehetett biztosítani. A mérés során

használt eszközök, műszerek meghibásodás nélkül üzemeltek. A kialakult kisvizes állapotok folyamatos mérésére, a rendelkezésünkre álló vízhozammérési eszközök közül a StreamPro típusú ADCP volt a legalkalmasabb, amennyiben még egy ilyen típusú műszer rendelkezésünkre állt volna, akkor a méréseket még hatékonyabban és kevésbé korlátozottan tudtuk volna elvégezni.

Vízrajzi Monitoring Osztály

Hogyan tartjuk tisztán csatornáinkat anélkül, hogy bármit is tennénk

Egy felkérésnek eleget téve kezdem az írásnak. Jeles kollégámmal Kisházi Péter Konráddal, e témakörben folytatott korábbi beszélgetéseink folyamánként, az ő biztatására ültem le a klaviatúra elé.

A csatornák, kisvízfolyások karbantartásának problémájával először korábbi munkahelyemen a Körös-Berettyói Vízgazdálkodási Társulatnál találkoztam. Ott és akkor ugyanúgy problémát jelentett a területeinket jellemző igencsak nagy csatornasűrűségű rendszer fenntartása, mint manapság itt a vízügynél. Jellemzően a forráshány és a mentesített mezőgazdasági területek tulajdonosi struktúrájának változása okozta és okozza ma is a legnagyobb gondot. A „régiszkola” szerint ezeknek

a műveknek a funkciójuk ellátása érdekében tisztának és növényzettől mentesnek kellene lenniük. A kisebb szelvényű csatornában ahol a szelvény mérete és a víztest nagysága nem teszi lehetővé a csatornából történő munkavégzést (hajóval, nád és hínárvágást) ott csak a parti sávban közlekedő csatornakarbantartó gépeket használhatunk. Ez a fajta munkavégzés jellemzően, a szomszédos területek igénybevételével jár és nemcsak térben korlátozott, de időben is, hiszen az aktív vegetációban lévő vetéseken nem illik garázdálkodni. A konfliktusok mindennaposak ezen a területen, hiszen sajnos csak az esetek kis százalékában vannak jelen a vízgazdálkodást végző szerv kezelésében lévő fenntartó sávok, de ahol vannak is, ott sem biztos,

hogy a forrásszegény időszakokban tisztán tudjuk tartani. Adott tehát a feladat: tartjuk tisztán a folyásszelvényt anélkül, hogy bármit is csinálnánk! Úgy gondolom erre is létezik megoldás, bármilyen paradox helyzetnek tűnjék is. Vizsgáljuk meg objektíven a lehetőségeket.

Hagyjuk békén a csatornát, ne végezzünk rajta karbantartást.

Ez gyakori, a fentebb felvázolt problémák miatt. Mi történik ilyenkor? Először is a lágyszárú növények jelennek meg a területen. Az időszakosan vagy folyamatosan vízzel borított részen a vízmélység függvényében különböző vízi növények vannak, jellemzően sás, gyékény, nád. Ezek okozzák a legnagyobb bajt, hiszen az évről évre egymásra növvő rétegek egy sűrű és áthatolhatatlan falat képeznek a víz útjába. Később a vízvonal feletti rézsűn megjelennek a fásszárúak is, esetünkben jellemzően a sok problémát okozó invazív cserjefajaink: a kökény, gyalogakác, melyeket átfonhat a vadrózsa és a komló vagy a vadszőlő. Köztük felüti a fejét néhány lombos fa is, melyekkel bezárul a kör, a szukcessziós folyamat inentől lelassul. A meder szélességétől függően a „zöld burok” elzárja a külvilágtól a csatornát, melynek folyásszelvényébe már nem, vagy csak alig szüremlik be a fény. A vízinnövények ilyen mélyárnyékban már nem képesek az asszimilációra, így befejeződik a további szervesanyag képződés, ami eddig a víz útját állta. Gondolhatnánk, hogy ezzel meg is oldódott a probléma... pedig nem! Az

Csatornatisztítás karbantartó géppel a D11-1 csatornán

Folytatás a 14. oldalon →

eddig felhalmozott vízínövények szerves tömege nagyon lassan bomlik le. Eközben a levegőből port, és az átáramló vízben kevert talajszemcséket megkötve, illetve őszenként a felette lévő koronából lehulló lombbal megfűszerezve, lassanként feltöltődik a csatornánk ezzel az iszapos „trutyival”. A feltöltődés gyorsasága változó, függ a felvázolt tényezők mellett a vízben oldott tápanyagok mennyiségétől is, amely egyrészt a helytelen mezőgazdasági gyakorlat következményeként, másrészt a napjainkban egyre inkább jellemző egyenlőtlen csapadékeloszlás miatti talaj bemosódással koncentrálódik, így teremtve melegágyat az eutrofizációnak. Ekkor jövünk a csatornafenntartó gépeinkkel, zúzunk, irtunk, kotrunk, majd az egész folyamat kezdődhet előlről, miközben a csatornaszelvény minden kotrással torzul, ami újabb problémákat szül. Ez bizony elkésztő, de ne menjünk a víznek azonnal, talán lesz más megoldás a problémára.

Valahol működik az árnyékolás, tiszta a folyásszelvény! Mi történhetett ott?

Gyakran találkozhatunk olyan csatornaszakaszokkal, ahol a „zöld lepel” kialakult úgy, hogy közben a vízínövényzettől mentes maradt a meder. Munkám közben tett barangolások közepette, több ilyenre is láttam példát, de szinte kivétel nélkül csak egyes szakaszokat

A Határéri-főcsatorna néhány évvel a kotrás után, árnyékolásmentesen

érintett ez a jelenség. Ez az észlelés sarkalt arra, hogy megfigyelem ezeket a szakaszokat, miben rejtőzhet a különbség, ami ezt a számunkra igencsak kedvező állapotokat teremtette. Először is rögzíthetjük, hogy a megoldás mindenképp az árnyékolás. Nem kívánatos növényekéink életfeltételei közül ez az egyetlen, amelyre befolyással lehetünk. Az árnyék kialakítását a lehető leggyorsabban kell elérnünk úgy, hogy az a lehető legkevésbé legyen hátrányos a környező területekre. Vizsgálódásaim során számos jelenlévő fásszárú növényfaj felkerült a lehetőségek listájára, de csak néhány ment át a feltételek szűrő-

jén. A legfontosabbak a teljesség igénye nélkül a következők:

Legyen gyors növekedésű, ne nőjön túl magasra és ne legyen túl terebélyes, de képezzen megfelelő mértékű árnyékot. Ne legyen invazív és/vagy tájidegen. Legyen könnyen telepíthető, és igénytelen a környezeti adottságokkal szemben. Legyen tartós és gondozásmentes.

Na, ez kicsit olyan, mint a perpetuum mobile. Kicsi kompromisszummal találtam három családot, amely alkalmas lehet, nevezetesen a fűzek, a szilék és az égerek néhány faja. A fűz esetében a *Salix viminalis*, amit nálunk előszeretettel használnak kosárkötő fűzként, nagyobb szelvény esetén *Salix alba Tristis*, szomorú fűzként ismeretes, a szil esetében az *Ulmus pumila 'Turkestan'*, puszta szil, régebben „csodasövényként” jó pénzért értékesítették. Az égerek kifejezetten vízigényesek és jól tűrik a pangóvizet. Három honos fajából nálunk csak a mézgas égernek, *Alnus glutinosa* van létjogosultsága. Csatornánk rézsűjén a kisvízi szintvonal felé telepítve meseszerű, felszínen kúszó gyökerei a part megcsúszása ellen is védenek. Megemlíteném még a fehér akácot, *Robinia pseudoacacia* ami új telepítésben nem túl gyors növekedésű, viszont ahol már jelen van a területen és a csatorna karbantartás okán kitermelésre kerül, ott a sarjadás és az azt követő kezdeti gyors növekedés üteme alkalmassá teheti a kívánt cél el-

Az Élővíz-csatorna Békésnél, jól látszik az árnyékolt és a derült helyek közötti különbség

Folytatás a 15. oldalon →

érésére. Az akác esetében megjegyezném, hogy az árnyéka szórt, mégis esetenként alatta teljesen tiszta a csatornánk. A megoldás itt az akác más növényfajokra gyakorolt növekedésgátló hatásában (allelópátia) rejlik, amit a gátló növény által kibocsájtott vegyületek okoznak.

Az allelopátia mint kiegészítő lehetőség.

A fentebb vázolt gátló hatást több növénnyel is elérhetjük. Sajnos az eddigi kutatások alapján ezek jelentős része invazív (pl: gyalogakác, bálványfa), így azok ilyen célú felhasználása nem javasolt. Van viszont néhány, amit elegy-ként használhatunk, de ezt is csak kísérleti mennyiségben, mivel még egyelőre nem ismertek a társfajokra gyakorolt hatásai. Ezek a teljesség igénye nélkül, a már említett akácokon kívül: a gyertyán (*Carpinus* sp.), a diók (*Juglans* sp.), a bodza (*Sambucus Nigra*). Megjegyzem, a dió esetében nem tapasztaltam a vízi növényekre gyakorolt hatást.

De mi lehet a gyakorlat?

Hogyan tovább? Tehetjük fel a kérdést. Vágjunk bele! Ültessünk, vessünk és dugványozzunk! Ez esetben nem szabad gazdasági érdekek mentén gondolkodni, egyszerűen cselekedni kell. Itt a

Nyék-Veresgyűrűsi-csatorna, a háttérben a gyalogakác alatt látszik, hogy növényzettől mentes a vízfolyás

megtérülés hosszú idő múlva jelentkezik. Lesznek sikeres és kevésbé sikeres telepítések, lesz vadkár is, jelentős! Nincs recept a legjobb megoldásra, csak az irány adott. Minden csatornánál a helyi lehetőségeket, körülményeket, és érdekeket figyelembe véve kell kiválasztani a megfelelő technológiát. Az együtt gondolkodás, mint minden területen itt is, fontos. Praktikus bevonn mindenkit, aki a témában érdekelt. Lesznek

konfliktusok, hiszen a szomszédos területen gazdálkodók iparszerű mezőgazdasági tevékenységének nem mindig kedvez a természet közelsége. Pontosan. Hiszen itt a természetnek adunk vissza területeket, karcsú, helyenként kanyargó zöld folyosókat, melyekben az élet újra áramolhat a maga rendezett rendetlenségével.

Csökmei Attila András

VÍZTÜKÖR

Gyermekként jöttem az igazgatósághoz és nagypapaként vonultam nyugdíjba - interjú Rácz Dezsővel

Rácz Dezső (középen) a cikk készítőivel balról Schriffert András, jobbról Juhász András

Rácz Dezső, 1958. július 23-án született Gyulán, 47 ledolgozott év után nyugdíjba vonult, ebből az alkalomból kértük fel egy beszélgetésre. Mondanál néhány szót a családjáról, hogyan kerültél kapcsolatba a vízügygel?

Édesanyám az ÁFÉSZ könyvelési csoportvetője volt. Édesapám, a Borforgalmai Vállalat, majd a FÜSZÉRT, illetve a Békés Megyei Vendéglátó Ipari Vállalatnál, a gyulai Komló Szállóban dolgozott raktárosként. A 3. sz. Általános Iskolába jártam, majd a szakmunkásképző iskolában géplakatos szakmát tanultam. Az iskola akkori igazgatójára, Banadics Mártonra máig sokan emlékeznek, az azok-

Folytatás a 16. oldalon →

ban az években szakmunkásként tanuló diákok közül. A szakma megszerzése után első munkahelyem a Gyulai Harisnyagyár volt, ahol 1976. szeptember 1-jén helyezkedtem el, és egy bő esztendőig dolgoztam ott. Ezt követően úgy adódott, hogy a vízügyhöz kerestek lakatost, így itt 1977. december 1-jén kezdtem el dolgozni, az akkori Gyulai Gépműhelyben, amelynek vezetője Dudás István volt. 1980. május 24-én kötöttem házasságot. 1982-ben született Brigitta leányunk, 1990-ben pedig Roland fiunk. Annak idején szinte minden gyulai családnak volt valamilyen kötődése a vízügyhöz, az én nagybátyám, Rácz Tóni bácsi is itt dolgozott.

1970-1980-as években a vízügyi ágazat nagy dinamizmussal fejlődött, rengeteg beruházás történt akkoriban. Milyen munkákat végeztetek, mi volt a fő tevékenységed, munkaköröd akkoriban?

Abban az időben a Gyulai Gépműhelyben jelentős termelési munka folyt. Én a lakatos műhelyben dolgoztam, ahol jellemzően lemezhengerezési, -vágási és -hegesztési munkáink voltak. A vízügy saját beruházási- és karbantartási munkáin kívül, többek között az Iránban lévő, Iszfaháni hőerőmű csővezetékrendszerét is mi gyártottuk le. Továbbá az építés alatt álló Paksi Atomerőműbe is gyártottunk fémszerkezeti és gépészeti alkatrészeket. A gyártás akkori

A vízügy alapításának 50. évfordulóján kollégáival (balról alsó sor: Czédli Béla, Rácz Dezső, Bűrös Pál, felső sor: Tóth Rudolf, Horváth Lajos, Kovács György)

termelési volumenét jellemezte, hogy több különböző műhelyben - lakatos műhely, gépkocsijavító műhely, esztergályos műhely, asztalos műhely, festő műhely és TMK műhely - folyt a gyártás, illetve a karbantartás. A gyártáshoz szükséges alapanyagokat a központi raktárból külön kollégák szállították ki az egyes műhelyekbe. A vízügy gépjárműparkjának szükséges teljes javításait, karbantartását belső munkatársak szervezésében tudták elvégezni. Mezei Feri bácsi végezte az autóvillamossági karbantartásokat. A teljes gépjárműpark mosása,

tisztítása Bondár Jani bácsi feladata volt. Schriffert András volt a benzinkutas, Pugymer Gyuri bácsi pedig a raktárvezető.

Minden munkanapunk úgy kezdődött, hogy az udvaron megcsengette az udvaron lévő kis haragot 7 órakor, ezzel jelezve a munka kezdetét, 7:30-kor újabb csengetéssel jelezte a reggeli időt, 7:45-kor annak végét. 12 órakor az ebédhez hívta a harangszó a dolgozókat, 16 órakor pedig szintén ez jelezte a munkaidő végét. Az MBSZ mai nagytárgyalója helyén öltözők és fürdők voltak. A gépműhely zárt munkahely volt, 100 fő körül volt a dolgozók létszáma, és amire már kevesebben emlékeznek, szombaton is dolgoztunk délig. Érdekesség, hogy ebben az időszakban havonta két alkalommal volt fizetés, hó közepén és hó végén. Ekkor építették a nagycsarnokot, melyhez a dolgozók is hozzájárultak, lemondtak a célprémiumukról!

A '80-as évek során sok átszervezés történt. Megszűnt a Vésztői Gépműhely, jelentős szakterületeket szerveztek ki, lecsökkent a külső munkák aránya. Aztán a '90-es évek végén újrászerveződött, újra épült az MBSZ és annak dolgozói állománya. Ismét megjelentek a jelentős külső tevékenységek, például szádlemezverési munkák, a Körös-Tisza-völgyi vízügyek és társulatok megrendelésére. Ebben az időszakban fejlesztette ki

Provizóriumok telepítése közben az Árvízkapunál

Folytatás a 17. oldalon →

Műhelykonténerek telepítése közben

igazgatóságunk a Körös-500-as, majd később a Körös-300-as mobil szivattyúkat. A szivattyúk gyártásában, fejlesztésében én is aktív szereplő voltam. Régen a gépműhely saját magának gyártotta a célszerszámokat és céleszközöket, például nagyméretű préggépeket. A Gyulai Piac épületének íves fém tartószerkezeti elemeit ezek segítségével gyártottuk le. A nagy „vasas cégek” együttműködtek egymással, a Vízgépészeti Vállalat és a vízügy például szénörlő malmokat gyártott közösen hőerőművek alkatrészeként. Olyan nagy volumenű munkákban is részt vettünk, mint a Gyulavári Víztorony építése vagy az Orosházi Üveggyár felújítása során az új gépsorok összeszerelése.

Hosszú MBSZ-es tevékenységed alatt bizonyára te is részese voltál a nagyobb ár- és belvízvédekezéseknek. Mesélnél emlékezetes pillanataidról?

Igen a jelentősebb árvízvédekezésekben és belvízvédelmi munkákban én is részt vettem. A védelmi osztaggal dolgoztunk Ukrajnában, Záhony és Csap környékén. Belföldön, Győr környéki dunai árvízvédekezésben működtünk közre. Ezen kívül a Körösök vidékén számos belvízvédekezésben vettem részt. Emlékszem azokra a pillanatokra, amikor Békésszentandrásnál szivattyú provizóriumokat telepítettünk és üzemeltettünk,

Folytatás a 18. oldalon ↪

vagy a Gyula I. szivattyútelepnél, amikor 1995 decemberében komoly árvízveszély elhárításán dolgoztunk.

Az utolsó vízügyi időszakban fő feladatod a raktárak kezelése volt. Hogyan kerültél ebbe a munkakörbe?

A 2010-es a borsodi, tiszai árvízvédekezésnél a társ vízügyek területén végzendő védekezési munkákhoz konyha-, raktár- és műhelykonténereket is telepíteni kellett a védekezési helyszínnek közelében. Védekezéshez szükséges anyagokat és szerszámokat kellett összekészíteni és a védeke-

zési helyszínre szállítani. Az akkori főraktáros Sass Józsi és Szodorai Kálmán munkáját segítetttem, kezdetben segédraktárosként, majd idővel egyre jobban belefolytam a raktárak kezelésébe, nyilvántartások vezetésébe, anyagmozgásoko bizonylatolásába, leltározásokba.

Igazi közösségi ember vagy. Rendszeresen részt vettél különböző vízügyi rendezvényeken, családi napokon, szerepet vállaltál a szakszervezeti életben, belefolytál a vízügyi fociba is.

Szívesen emlékszem a régi időkre. Az MBSZ-es brigád többször szervezett közös buszos kirándulásokat belföldre vagy Erdélybe, melyeken a munkatársak családtagjai, feleségei és sokszor gyermekei is részt vettek. Ezen Erdélyi utazások során, rendszeresen koszorút helyeztünk el a magyar történelmi és kulturális emlékhelyeken. A kollektíva szabadidős rendezvényein szervezett bográcson főzéseken mindig szívesen segítetttem, örömmel vállaltam a főkukta szerepét. Török Jani szervezte évekig a vízügyi focit, a Körös-kupát, amikor csak tudtam én is rész vettem a mérkőzéseken.

Néhány hónapja már nyugdíjas vagy, a hosszú ledolgozott évek után hogyan telnek a mindennapjaid? Milyen terveid vannak a nyugdíjas éveidben?

Nem viselt meg, hogy nyugdíjba kellett jöjjenek. A feleségemmel

Folytatás a 18. oldalon ↪

Magyar-Román vízügyi sportnap Kétegyháza

mindketten nyugdíjasok vagyunk már, de mindig van feladatunk a házunk körül. Gyerekként jöttem az igazgatósághoz és nagyapaként vonultam nyugdíjba. Nagy örömmünk van a 14 éves Emma és a 3 éves Milán unokáinkban. A sport szeretete továbbra is megmaradt, Szegedre és Békéscsabára járunk kézilabda és röplabda meccsre. Nyáron csípőműtét elé nézek, és otthoni fürdőszoba átalakítás előtt állunk. A nyugdíjba vonulásomra kaptam a kollégáktól egy utazási utalványt, amit a műtét után szeretnék felhasználni. Folyamatosan vannak feladataim, terveim.

Csípőműtétedhez kívánunk gyors gyógyulást, mielőbbi felépülést. Nyugdíjas éveidhez jó egészséget, sok örömet az unokákban!

**Juhász András
Schriffert András**

Mindig szívesen vállalta a „főkukta” szerepét

SEMÉLYÜGYI HÍREK

Kitüntetések március 15-e és a Víz Világnapja alkalmából

Országos és igazgatósági kitüntetésekkel is büszkélkedhetünk március 15-i nemzeti ünnepünk és a Víz Világnapja alkalmából.

Dr. Sulyok Tamás köztársasági elnök - állami ünnepünk, március 15-e alkalmából - **Kisházi Péter Konrád**, az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztály vezetője részére **Magyar Ezüst Érdemkereszt** állami kitüntetést adományozott, a Körös-vidék árvízvédelmi biztonsága érdekében több mint négy évtizede nagy odaadás-

sal végzett szakmai tevékenysége elismeréseként. Kisházi Péter Konrád az ország egyik legképzettebb és legtapasztaltabb árvízvédelmi és talajmechanikai szakembere. Több mint négy évtizedes munkássága lezárásaként 2024. évben tervezi nyugdíjba vonulását.

Láng István az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója **dr. Boldizsár Ida Borbálának** az Igazgatási és Jogi Osztály osztályvezetőjének március 15-i nemzeti ünnepünk alkalmából **Szakterü-**

leti Érem elismerést adományozott, kiemelkedő és példamutató szakmai munkája elismerésül.

Kocsor István kiemelt műszaki referens részére **Miniszteri Elismerő Oklevél** elismerést adományozott dr. Pintér Sándor belügyminiszter március 22-e, a Víz Világnapja alkalmából, szakterületén kifejtett kiemelkedő és példaeértékű munkájáért.

Domonkos Szabolcs szakága-
Folytatás a 19. oldalon →

Kisházi Péter Konrád részére dr. Pintér Sándor belügyminiszter adta át az elismerést

Dr. Boldizsár Ida Borbála részére Láng István főigazgató adta át az elismerést

Kocsor István Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetését vehetett át

zati vezető részére **Miniszteri Elismerő Oklevél** elismerést adományozott dr. Pintér Sándor belügyminiszter március 22-e, a Víz Világnapja alkalmából, szakterületén kifejtett kiemelkedő és példaértékű munkájáért.

Klembucz Beáta üzemfenntartási referens részére **Főigazgatói Oklevél** elismerést adományozott Láng István főigazgató március 22-e, a Víz Világnapja alkalmából, szakterületén végzett kimagasló munkája elismeréseként.

Holecz Magdolna gazdasági igazgatóhelyettes és Lúczy Gergely műszaki igazgatóhelyettes Aranygyűrű életmű kitüntetését adományozott Szabó János igazgató úr részére, a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság feladatainak ellátá-

Domonkos Szabolcs részére dr. Rétvári Bence államtitkár adta át az elismerést

sa területén végzett kiemelkedő szakmai tevékenységéért.

Szabó János igazgató úr Elismerő Oklevelet és Igazgatósági Díjat adományozott dolgozóink részére a Víz Világnapja alkalmából kiváló szakmai munkájuk elismeréseként.

Elismerő oklevél:

Bencsik Krisztina – titkárnő – Szarvasi Szakaszternökség

dr. Koléner Henriett – szakágazati vezető – Igazgatási és Jogi Osztály

Szabolcsi Katalin Éva – pénzügyi ügyintéző – Közfoglalkoztatási Önálló Csoport

Czirle Dávid – kiemelt műszaki referens – Műszaki Biztonsági Szolgálat

Lévai Tivadar – csatornaőr –

Szeghalmi Szakaszternökség

Igazgatósági díj:

Pozsárné Kaczkó Zita – kiemelt funkcionális ügyintéző – Titkárság
Szerb Edina Ibolya – anyag- és fogyóeszköz gazdálkodó – Közgazdasági Osztály

Schroff Csaba – szakágazati vezető – Vízrendezési és Öntözési Osztály

id. Szalai Sándor – gát- és csatornaőr – Gyulai Szakaszternökség

Vadi László – szivattyútelep-kezelő – Műszaki Biztonsági Szolgálat

Önkéntes véradók:

A Kollektív Szerződés III. részének 29. §-ában foglaltak alapján a víz világnapi ünnepi igazgatói érte-

Folytatás a 20. oldalon →

Klembucz Beáta Főigazgatói Oklevél kitüntetését vehetett át

Szabó János igazgató Aranygyűrű életmű kitüntetését vehetett át

Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült kollégáink

Igazgatósági Díj kitüntetésben részesült kollégáink

kezletünkön köszöntöttük az önkéntes véradókat.

10-szeres véradó

Dr. Boldizsár Ida Borbála osztályvezető

Dr. Juhász Ádám kamarai jogtanácsos

Láza Tibor szakaszmérnök

Ökrös Mónika informatikai és hírközlési ügyintéző

20-szoros véradó

Fehér Edit számviteli ügyintéző

Urbán Géza kiemelt gépkezelő

30-szoros véradó

Farkas Tibor területi műszaki ügyintéző

Szalai Sándor gátbiztos

50-szeres véradó

Deák Tamás szivattyútelep-kezelő

80-szoros véradó

Janurik Katalin területi műszaki referens

Ezúton is köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki önzetlen segítségükért.

A kitüntetésekhez, elismerésekhez szívből gratulálunk, munkájukhoz sok sikert és jó egészséget kívánunk!

Pozsárné Kaczkó Zita

Továbbképzési hírek

Az előző évekhez hasonlóan, 2024-ben is számos helyi szinten és e-learning formában megvalósuló továbbképzést szervezünk. Az alsó-, közép- és felsőfokú végzettségű munkavállalók továbbképzési terveiben, a munkakörükbe tartozó feladataik alapján határoztuk meg a képzéseket.

Az igazgatóság központjában, illetve a szakaszmérnökségek irodáin dolgozó közép- és felsőfokú, valamint vezető munkakört betöltő közalkalmazottak 2024-ben e-learning és jelenléti képzésekkel tudják teljesíteni a kötelezően előírt tanulmányi pontjaikat.

Az e-learning képzések már rendelkezésre állnak, melyek teljesítésére az Országos Vízügyi Főigazgatóság által megszabott időintervallumban van lehetőség.

Az e-learning képzésekről és rendelkezésükre állásuk időpontjáról az Országos Vízügyi Főigazgatóság az érintett munkavállalókat külön e-mail-ben értesíti.

A vízügyes hálózathoz kapcsolt számítógép előtt munkát végző és egyedi e-mail címmel rendelkező új belépő munkavállalók esetében folyamatosan zajlanak az IT biztonsági e-learning képzések. A tárgyévvel megelőzően belépett munkavállalók részére ez évben az „IT biztonságtudatosság” című e-learning képzést tartjuk meg, amelyért 5 tanulmányi pontot kaphatnak a résztvevő munkatársak.

Külső egységeink alap- és középfokú végzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalói részére a „Környezetvédelmi

problémák és azok megoldási lehetőségei a vízügyi igazgatóság területén” és az „Erdőművelési feladatok, erdővédelmi módszerek” című jelenléti továbbképzéseket bonyolítjuk le az év során.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság igazgatóságunk részére Szolnokon, a Karcagi Gábor Árvízvédelmi Gyakorló pályán öt jelenléti formában megvalósuló továbbképzés megszervezésére biztosított lehetőséget 2024. évben. Itt kollégáink valóság-hű körülmények között fejleszthetik és gyakorolhatják az árvízi védekezés feladatait, rendkívül hasznos tapasztalatokat szerezve. Gyakorlóközpontban valamennyi általános védekezési feladat szimulálható és gyakorolható.

Oroján István

Személyügyi híreink

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonyt létesített:

- **Szilágyi István** gépkezelő 1 munkakörben, 2024. január 1. napjától a Gyulai Szakasz mérnökségnél.
- **Szatmári Árpád** gát- és csatornaőr 2 munkakörben, 2024. január 11. napjától a Szeghalmi Szakasz mérnökségnél.
- **Tajti Dezső Sándor** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2024. február 12. napjától a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Pénzes Alexandra** közfoglalkoztatási ügyintéző munkakörben, 2024. február 12. napjától a Közfoglalkoztatási Önálló Csoportnál.
- **Kárnyáczi Éva Brigitta** felszíni vízkészlet-gazdálkodási referens munkakörben, 2024. február 19. napjától a Vízügyi és Víztisztítási Osztálynál.
- **Czira László** vízhasznosítási referens munkakörben, 2024. február 19. napjától a Vízrendezési és Öntözési Osztálynál.
- **Váradai József Dániel** szivattyútelep-kezelő 2 munkakörben, 2024. március 13. napjától a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Zolnai Erik** felszín alatti vízkészlet-gazdálkodási referens munkakörben, 2024. március 15. napjától a Vízügyi és Víztisztítási Osztálynál.
- **Fülöp Gábor** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2024. március 20. napjától a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonya megszűnt:

- **Tatár-Soós Evelinnek** vízhasznosítási referens munkakörben, 2024. január 1. napján a Vízrendezési és Öntözési Osztálynál.
- **Békefalvi GeorGINának** csoportirányító 2 munkakörben, 2024. január 24. napján az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztálynál.
- **Szamosi Daniellának** közfoglalkoztatási ügyintéző munkakörben, 2024. január 31. napján a Közfoglalkoztatási Önálló Csoportnál.
- **Sárhegyi Lászlónak** szivattyútelep-kezelő 2 munkakörben, 2024. február 18. napján a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Sas Gábor Jánosnak** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2024. március 4. napján a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Pálincás Istvánnak** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2024. március 11. napján a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonya öregségi nyugdíjba vonulása miatt megszűnt:

- **Hideg Róbertnek** gátbiztos 2 munkakörben, 2024. február 12. napján a Szeghalmi Szakasz mérnökségnél.

A teremnévadótól a Víz Világnapon át az évfordulóig

Már decemberben megkezdődött a Baráti Kör 2024. évi munkatervének összeállítása. A vezetőség január 31-én beszélt meg a felmerült javaslatokat és észrevételeket. Az év első Baráti Kör összejövetele február 14-én volt,

melyen Szabó János igazgató úr és Pozsárné Káczkó Zita is részt vett. Igazgató Úr rövid tájékoztatást adott az igazgatóság helyzetéről, melyet érdeklődéssel hallgattunk. Az összejövetel a munkaterv egyes pontjainak megbeszélésé-

vel folytatódott. Gazdag program rajzolódik ki, alapvető feladatunk továbbra is az igazgatósággal történő együttműködés keretében a muzeális és PR feladataikhoz köthető tevékenység támogatása. A

Folytatás a 22. oldalon →

KÖKÉNY képnylvtartó program feltöltése az év egyik kiemelt feladata, Schriffert András vezetőségi tag koordinálásában. Másik kiemelt feladatunk a „*Ki kicsoda a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál 1953-2023.*” életrajzi gyűjtemény folytatása. Kiemelt MHT program lesz „*Az 50 évvel ezelőtti, 1974. évi nagy árvíz*” rendezvény, melyet előadásával megtisztel dr. Szlávik Lajos, aki a Baráti Körünknek is tagja. Gyula város első kútja értéktári javaslatának előkészítését dr. Vasas Ferencné tervezésében vállaltuk, és még számos programunk van, mint eddig, igény esetén az aktuális felmerülő feladatokkal soron kívül foglalkozunk.

Az összejövetele a BKVMBK 2024. évi Munkatervét az igazgatóság és a Baráti Kör is elfogadta és jóváhagyta, megvalósítását - az eddigiek szerinti rugalmassággal - javasolva.

A víz világnapi ünnepi igazgatói értekezleten, március 20-án, került sor - javaslatunkra - a Bodoki Károly tárgyaló névadására. Megtiszteltetésnek vettük, hogy meghívást kaptunk az értekezletre, melyen Bodoki Károlyra emlékezve Juhász András vezetőségi tag előadást tartott. Szabó János igazgató úrral Czakóné Czédli Jolán - a BK elnöke - leplezte le az új nevet takaró táblát, mely szerint a Kistárgyaló ezután a Bodoki Károly tárgyaló nevet viseli.

Előtte örömmel adtunk javaslatokat a terem új képeinek kiválasztására. Az új fotók mind valamilyen formában Bodoki Károlyhoz köthetők (Sepsibodok, Kapus-híd, vízügyi székház, Bodoki szobor). Rö-

Juhász András előadása

vid életrajza is látható a teremben, melyen egy QR kód segítségével még számos információ érhető el. Székelyhidi Attila gyulai művész, 1986-os Bodoki Károly festménye már régóta díszíti a terem falát, és a mai vízügy székházról 1928-ban festett Szöllösi János kép is ott található. Igaz, csak fotó másolatban, de ezután már ott függ a család által Orlai Petrich Somának tulajdonított - a 40 éves Bodoki Károlyt ábrázoló - olajfestmény is. Új színfolt továbbá a Kisházi Péter Konrád által felajánlott Gracza Ferenc festmény, „Folyószabályozás” címmel, mely a Kunszentmártonnál lévő Péterszögi partvédőműről készült, feltehetően az 1950-es években. Miután nem volt ismert számunkra a festő, gyors kutatásba kezdtünk, és mint kiderült a gyulai művész 1953-ban az alakuló igazgatóság műszaki rajzolója volt, azóta az egész gazdag élet-

művét is felderítettük.

Március 21-én Török János tagtársunk előadását hallhatták az érdeklődők, melyet „*Munkavégzésem 1964. július 1-től 2007. augusztus 20-ig*” címmel tartott, régi munkatársak emlékeit is bevonva, életútjának fontos állomásait felidézve.

A Víz Világnapjára, a Körösök és a Berettyó felső vízgyűjtőjét, forrásvidékét és a folyókat bemutató tablóval készültünk. A március 22-én lezajlott városi ünnepségen a tablót készítői - dr. Vasas Ferencné és Czakó András - nagy érdeklődés mellett be is mutatták. Közben a Pádisról készített videó is szemléltette, milyen csodákat rejt folyóink felső vízgyűjtője.

Az első negyedév végére érve -
Folytatás a 23. oldalon →

A tárgyalóban Bodoki Károlyhoz kötődő képek és festmények láthatók

A víz világnapi rendezvényen Baráti Körünk is tevékenyen részt vett

Megemlékezés a Bodoki szobornál

már számos munkatervi feladatot magunk mögött tudva - Bodoki Károly születésének 210. évfordulója és a szobor felavatásának 10.

évfordulója alkalmából, de most egy nappal előrehozva, március 28-án a szobornál emlékeztünk a Juhász Ilona által ajándékozott vi-

rágtaal elhelyezésével, köszöntve a tavaszt!

Czakóné Czédli Jolán

Egy 43 éven át tartó vízügyi szolgálat emlékei

A víz világnapi ünnepi igazgatósági értekezlet és a városi ünnepség közötti napon Török János, a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör tagja tartott előadást: „*Munkavégzésem 1964. július 1-től 2007. augusztus 20-ig*” címmel az igazgatóság nagytermében. Török János nyugdíjas vízügyi technikus, aki az igazgatóságtól 43 éves munkaviszony után, az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztályról ment nyugdíjba immár 17 éve, munkásságát Aranygyűrű életmű kitüntetéssel ismerték el akkori vezetői. Az igazgatósági szakszervezet titkáráként és a sportélet szervező-

jeként, művelőjeként is jelentős szerepet játszott az igazgatóság életében. Hosszú pályafutása alatt az igazgatóság működési területét kiválóan megismerte, mind a szakágazatokkal, mind a területi szervekkel jó kapcsolatot ápolt. A ma már jórészt nyugdíjas vízügyesek több generációját, rajta kívül is általában hosszú ideig tartó munkaviszony jellemezte, sokan a munkába lépéstől a nyugdíjba vonulásig itt végezték munkájukat, hűségesen, közben nagy tapasztalatra és jó helyismeretre tettek szert, sőt, sok családban több generáción át tették ezt, vízügyi di-

nasztiák jöttek létre.

Előadását a következő tartalmi pontok köré szervezte és fényképekkel is illusztrálta mondanivalóját: elvégzett vízügyi feladatok, a szakszervezeti élet, a magyar-román vízügyi szervekkel és a társ igazgatóságokkal kialakított munkaköri és sporttalálkozások eseményei, eredményei, Gyula sportéletébe való bekapcsolódás.

Az előadást mintegy 30 fő hallgatta meg. Az igazgatóság vezetői is megtisztelték a rendezvényt,

Folytatás a 24. oldalon →

A Török házaspár összesen 83 évet töltött a vízügynél

Török János előadása a Nagyteremben

Szabó János igazgató úr és Lúczy Gergely főmérnök úr is részt vett rajta. Szép számmal megjelentek a régi munkatársak: Kotroczó Julianna a belvízvédelmi munkákkal, Nagy Sándor az árvízvédelmi munkákkal, Berki András a rendkívüli árvízvédekezésekkel, az átvezénylésekkel, Farkas István a szakaszmérnökségek életével kapcsolatban voltak közvetlen munkatársai az előadónak. Kopcsák András a szakszervezetben utódja, de Száva Károly gépkocsivezető is eljött, aki gyakran már maga is szakemberként, a közlekedési hátteret biztosította. Aktív dolgozók, fiatalok is többen meghallgatták János visszatekintését a 43 évre, mely tele volt fontos eseményekkel. A vízügy számos egységénél dolgozott, 1964. július 1-jén kezdett a Földmunkagép Üzemnél, majd a Tervgazdálkodási Osztályra került, innen a Belvízvédelmi Osztályra ment át, ezt követően a Sarkadi Szakaszmérnökségen végzett munkát, majd az Árvízvédelmi Osztály következett, innen vonult nyugdíjba. Tapasztalata, tudása széleskörű volt. A beruházási, fenntartási munkák intézése, a nagy védekezések, a sport, vagy nemzetközi kapcsolatok feladatai, a dolgozók képviselete mind jelentős munkája volt, melyet részletesen ismertetett. Kiemelte az 1970., 1974., 1977. (Bodrogköz), 1981., 1995. évi árvizeket. A Mályvádi árvízi szükségtározó, a gyulai fenékgát és tömlős gát építését, a Békés III., Gyula II., Peres II. szivattyútelepeknél és a szarvasi gátórháznál végzett munkákat, a Békésszentandrászi duzzasztó rekonstrukcióját, az Élővízcsatorna gyulai rézsűburkolását, a békéscsabai belvízvédekezést, a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum létesítését, a magyar-román szemléket, nemzetközi, vízügyek közötti és a gyulai sporteseményeket, Gyögyösi Lázár emlékének ápolását is nyomatékosította.

A jól végzett munka során nem maradt el a szakmai, társadalmi elismerés sem, János közülük leginkább az Aranygyűrűre büszke, melyet pályája lezárásakor kapott. Nyugdíjba vonulása óta sem szakadt meg az igazgatósággal a kapcsolata, ő azóta is, már közel 60 éve „vízügyes”. Feleségével, a szintén hosszú ideig vízügyi szol-

Folytatás a 25. oldalon →

Az Árvízvédelmi Osztály tagjai a '80-as években

Családi nap Szanazugban

Belvízvédekezés során Békéscsabán

gálatban vízrajzosként példamutatóan dolgozó Török Jánosné Tóth Lenkével szép, boldog családnak örülhetnek, sikeresek lányaik, unokáik. Tevékeny hétköznapiakkal mellett ők maguk is aktív tagjai a Szivárvány Nyugdíjas Klubnak és a Bodoki Károly Múzeum Baráti Körnek is.

Jó volt hallani egy elkötelezett vízügyi dolgozó előadását, visszaemlékezéseit, talán a jelenlegi dolgozók is erőt meríthetnek példájából. János az előadását köszönő szavakkal zárta, és biztosak lehetünk benne, ha még egyszer kezdené, akkor is ezt a pályát választaná. Köszönjük előadását és további számtalan sok, aktív nyugdíjas évet és jó egészséget kívánunk!

Czakóné Czédli Jolán

Az Aranygyűrű kitüntetést Bak Sándor igazgató adta át 2007-ben

SZÍNES

Balla Tamás és Farkas Zalán sikerével zárult a 29. Gyöngyösi Lázár Sakk Emlékverseny

Január 20-21. között az Állami Díjas mérnök, Gyöngyösi Lázár emléke előtt tisztelegtek a sakkozók. Gyöngyösi Lázár a Körös-vidék árvízi biztonságának fejlesztése terén végzett kiemelkedő munkájáért 1980-ban megkapta az Állami Díjat, emellett a gyulai sakkélet kiemelkedő alakja, később szakosztályi vezetője is volt. 1994 óta minden évben (a világjárvány sújtotta 2021. kivételével) tisztelegnek emléke előtt a sakkozók. A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság

és a Gyulai SE Sakk Szakosztály közös munkájának köszönhetően az emlékversenyt az idén is megrendezték.

Ebben az évben azonban nemcsak a verseny névadójáról, hanem sajnos két rendszeres résztvevőről is megemlékeztek a jelenlévők. A sakkverseny megnyitóján közös főhajtással tisztelegtek Kovács István (1927-2023) és Petró József (1947-2023) emléke előtt, akik aktív résztvevői, mozzatóru-

gói voltak a versenynek, amikor csak tehették részt vettek az eseményen.

Az idei versenyen összesen 36-an indultak. A nyílt versenyen, azaz az „A” csoportban 20 fő részvételével, 2 nap alatt, 9 forduló zajlott, az időbeosztás 2x20 perc volt, lépésként 5 másodperc időhozáradással. Az „A” csoportban egy Nemzetközi mester (IM) és egy Fide mester (FM) is részt vett, akik emelték a rendezvény színvonalát.

A rendezvényt Szabó János igazgató nyitotta meg

A Kisújszállási SE két mestere (IM) Balla Tamás és (FM) Fekete Albert számított a tornát megelőzően esélyesnek. Az esélyeknek megfelelően a képzeletbeli dobogó legfelső fokát - kétséget sem hagyva -, 100%-os teljesítménnyel Balla Tamás foglalta el, aki hatodszor diadalmaszkodott a gyulai versenyen. A második helyen Fekete Albert, míg a harmadikon az orosházi játékos, Kunos Zoltán végzett.

Végeredmény (A csoport):

1. IM Balla Tamás Kristóf 9 pont (Kunmánia Kisújszállási SE)
2. FM Fekete Albert 7 pont (Kunmánia Kisújszállási SE)
3. Kunos Zoltán 6,5 pont (Orosházi SE)

Folytatás a 26. oldalon →

4. Ungureanu Sandu 5,5 pont (Arad)
 5. Pásztorcsik János 5 pont (Oros-házi SE)
 6. Tamás Kornél 4,5 pont (Gyulai SE)

Különdíjasok:

Legjobb nem díjazott gyulai játékos: Bányai István 4,5 pont (Gyulai SE)

Legjobb senior játékos: Balatoni György 4,5 pont (Szarvasi Sakk Egyesület)

Az ifjúsági „B” csoportba 16 fő nevezett, itt 1600-as értékszám korláttal indulhattak el a játékosok. A 7 fordulós verseny időbeosztása 2x15 perc volt, időhozzáadás nélkül. A résztvevők ismeretében kiegyensúlyozott, kiélezett küzdelmekre lehetett számítani, és ezt igazolták is az ifjú játékosok, hiszen az első három helyen csak fél pontos különbségek alakultak ki. A versenyt végül a Makói SVSE játékososa, Farkas Zalán nyerte, megelőzve a hazaiak két ifjúsági játékosát, a címvédő Godó Nándort és

A résztvevők két csoportban versenyeztek

Budai Mátét.

Végeredmény: (B csoport):

1. Farkas Zalán 5,5 pont (Makói SVSE)
2. Godó Nándor 5 pont (Gyulai SE)
3. Budai Máté 4,5 pont (Gyulai SE)
4. Kohn Dániel 4,5 pont (Arad)

5. Havas István 4,5 pont (Gyula)
6. Giricz Gergő 4,5 pont (Dévaványa)

Legjobb nem díjazott gyulai játékos: Gyenge Gergő

Tamás Kornél

HIDROMETEOROLÓGIA

Hidrometeorológia

A hőmérséklet, a csapadék és a talajvíz alakulása a 2024. január-március időszakban

A 2024. a megszokotthoz képest jelentősen melegebb időjárással kezdődött, melyben a legkevesbé sem volt partner a lehulló csapadékmennyiség, mely esetleg csökkenthetne volna ennek mértékét. Minden egyes hónap a sokévi átlag felett zárt, melyek közül a február emelkedett ki. A hőmérsékleti görbe tendenciáját figyelve a ne-

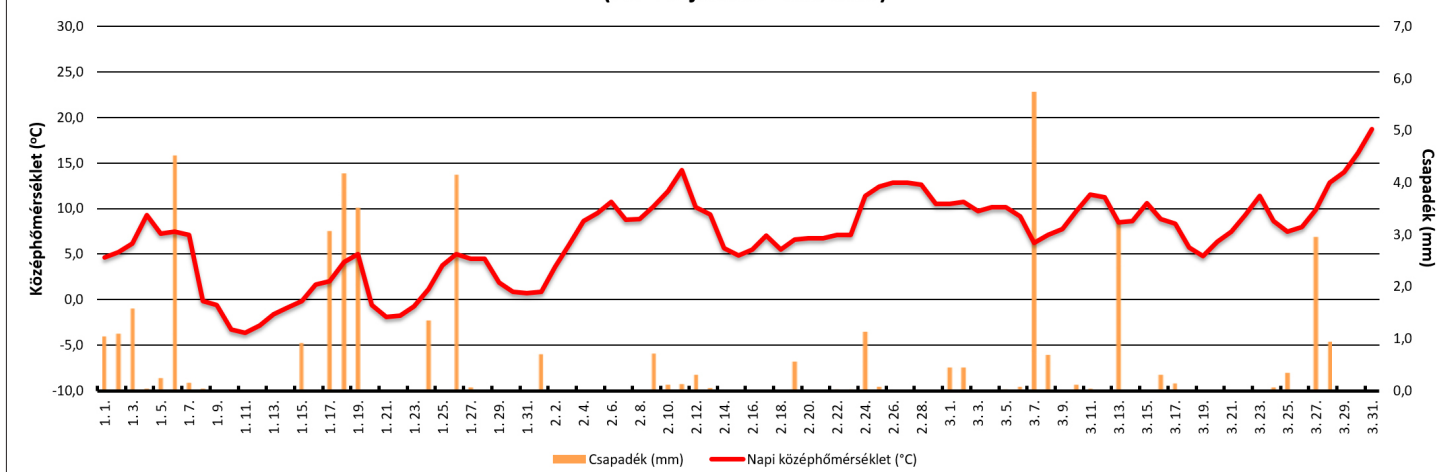
gyedév elején, konkrétan január közepén még úgy tűnt, télen mondható időszak várható, hiszen negatív tartományba zuhant a középérték, de ezután rendkívüli felmelegedés kezdődött, amely március hónapához érve stabilizálódni látszott, de az évszakban ilyenkor szokásos emelkedés a hó (és így a negyedév) végén ismét gyors

ütemben jelent meg.

Mivel az összes hónap pozitív tartományban zárt - ami a havi átlagokat illeti -, így a negyedév is jócskán melegebb volt a sokéves átlagnál (3,2 °C) a maga 6,8 °C-os értékével. A már említett februárban jelentős eltérés mutatkozott, hiszen a havi 8,6 °C elképesztő

Folytatás a 27. oldalon →

A napi csapadék és a napi középhőmérséklet területi átlaga a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság területén (2024. január-március)

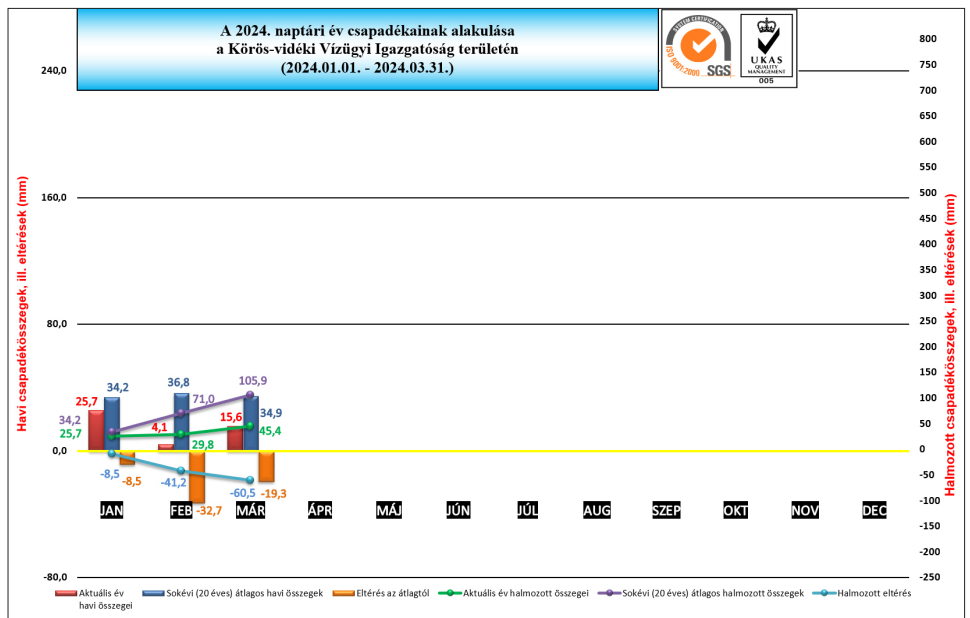

érték a sokévi 2,4 °C-hoz képest, de jelentős különbség volt márciusban (havi: 9,7 °C, sokévi: 6,7 °C) és januárban is (havi: 2,1 °C, sokévi: 0,5 °C).

A napi középértékeket vizsgálva a negyedév bizonyos időszakában versenyt futottak a napok a legmelegebb átlag címéért, de a legnagyobb értéket ezek közül azért egy márciusi nap, konkrétan húsvét vasárnap (azaz 31-e) szolgáltatta, ekkor 18,8 °C-os napi átlagot értek el az állomások. A leghidegebb értéket pedig január 11-e produkálta, amikor -3,6 °C volt a napi átlagérték.

A szélsőértékek tekintetében a leghidegebbet szintén januárban mérték, amikor Kisörvetőn -9 °C-ig is lesüllyedt a hőmérő higany-szála 11-én és 12-én. A legmagasabban pedig szintén március végén volt a léghőmérséklet, ekkor 31-én 27 °C-ot mértek Németzug és Kisörvető állomásokon. Összességében véve rendkívül meleg volt 2024 első negyedéve, amely nem vetít előre túl sok pozitívumot a szezonra nézve, főleg ha a 2022-es aszályra gondolunk.

Amilyen bizakodóak lehettünk 2023 utolsó negyedévében, annyira borúlátóak vagyunk 2024 első negyedévéét látva. Az még egy dolog, hogy összességében negatív volt az időszak csapadék-egyenlege, de a mértéke tovább csökkenti a csapadékos vagy legalább az átlaghoz közeli helyzetbe vetett reményt. Még az első hónap alapján nem feltétlen következett volna ez a pesszimista szemlélet, de a február és a március nyomatékositották, hogy a 2024-es szezon bizonyosan borús kilátásokkal

kezdődjön.

Az első negyedév végeztével a halmozott csapadékatlag 45,4 mm-en áll, ami jócskán alatta marad az időszakhoz tartozó sokévi átlagnak (105,9 mm), de ebben a negatív teljesítményben főszerep jutott a februárnak, amely mindössze 4,1 mm-es területi átlaggal zárt a sokévi 36,8 mm-hez képest. Jelentős eltérést mutatott a március is, amikor a havi átlag 15,6 mm volt, a sokévi pedig 34,9 mm, és bár a január kevésbé volt ezekhez képest hiányos hónap, a havi 25,7 mm-es területi átlag így is stabilan az átlag (34,2 mm) alatt maradt. Ha egyesével vesszük az állomásokot, akkor Elek állomás áll az első helyen a rangsorban, ahol az első negyedév végeztével 62,1 mm-en áll a csapadékegyenleg, de szorosan követi őt Gyula-Itceér állomás a maga 61,8 mm-ével. A lista utolsó helyén a Békésszentandrás duzzasztó van, ahol eddig mindössze 29,8 mm-t mértek a

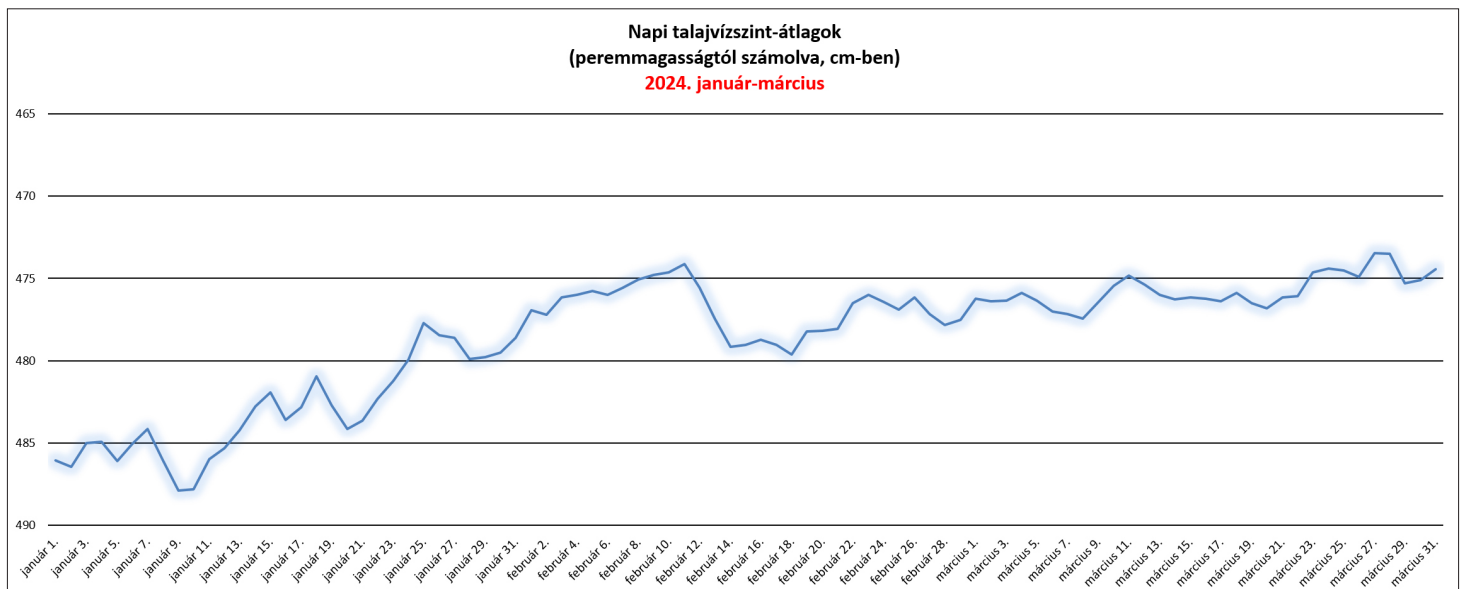
három hónap alatt.

Az egy nap alatt lehullott legmagasabb csapadékösszeget mindössze 13,2 mm-rel március 7-én észlelték Elek állomáson, ezenkívül pedig a negyedév során mindössze három alkalommal volt legalább kétszámjegyű a napi érték, mégpedig az előbb említett napon Ant (12,6 mm), Lőkősháza (11 mm) és Gyula-Központ (10,3 mm) állomásokon.

Konklúzióként megállapítható, hogy az első negyedévet követően gyökeres változásra lesz szükség ahhoz, hogy legyen esély elkerülni a két évvel ezelőtti komoly aszályhelyzetet.

A talajvízviszonyokat vizsgálva 2024 első negyedéve lassú, de biztos emelkedést mutatott, bár a csapadékhelyzet ennek ellenére nem volt partner mindebben. Ez az emelkedés az időszak első felében még jelentősebb volt, de a

Folytatás a 28. oldalon →

növekvő csapadékhány miatt február közepén előbb egy hirtelen zuhanás történt a talajvízszint területi átlagában, majd a második részében újra növekedni kezdett a vízszint, de ekkorra már mérsékeltebb ütemben, de még így is pozitív irányúnak volt mondható a negyedév egészének talajvízszint-változása.

A negyedév átlagos talajvízszint-

je 479 cm volt, mely egyértelműen növekedést jelent az előző időszakhoz képest, de erre még némiképp hatással volt a tavaly év végén lehullott csapadék. Hónapokra lebontva ez annyit jelent, hogy a januári területi átlag 483 cm volt, ezt követte egy jelentős februári növekedés a maga 477 cm-es középpértékével, majd márciusra érzékelhetően lelassult a

felfelé ívelő tendencia, ekkor 476 cm volt a területi átlag.

A napi szintű adatok esetében a legnagyobb területi átlag 473 cm volt, melyet március 27-én észleltek, ezzel szemben a legalacsonyabban 488 cm-en volt a talajvíztükör szintje, mely január 9-én és 10-én fordult elő.

Kiss Kornél

Hidrológia

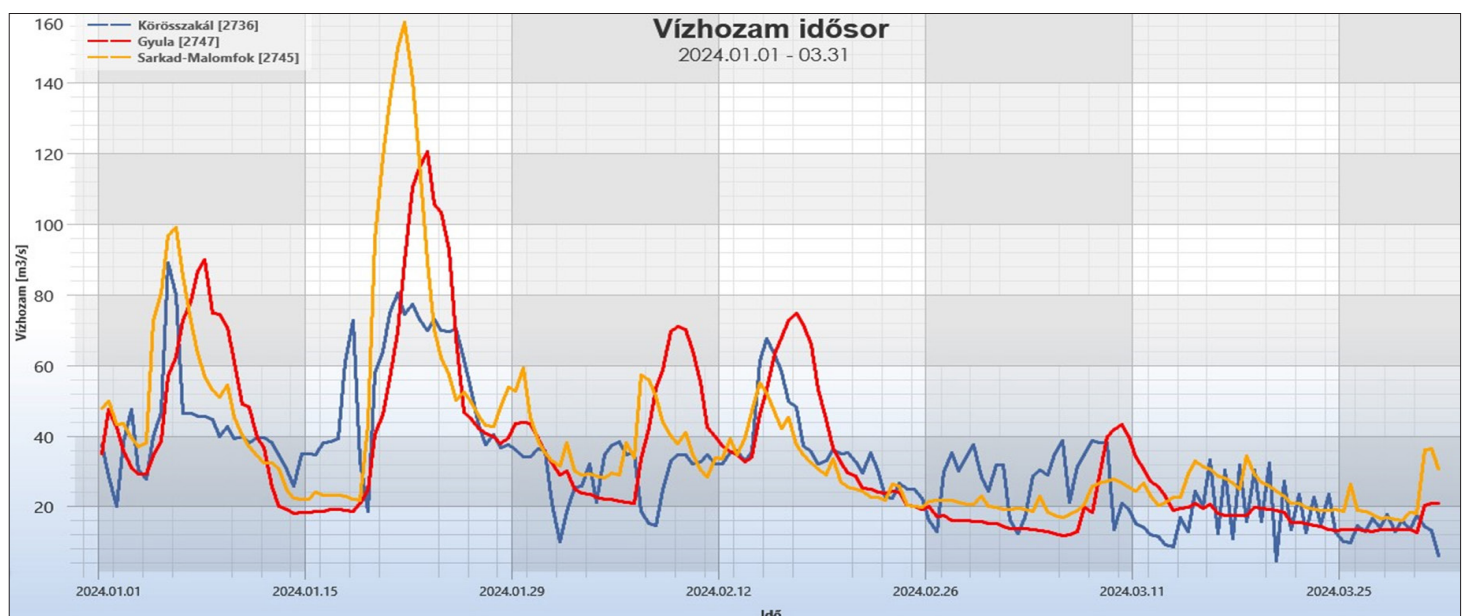
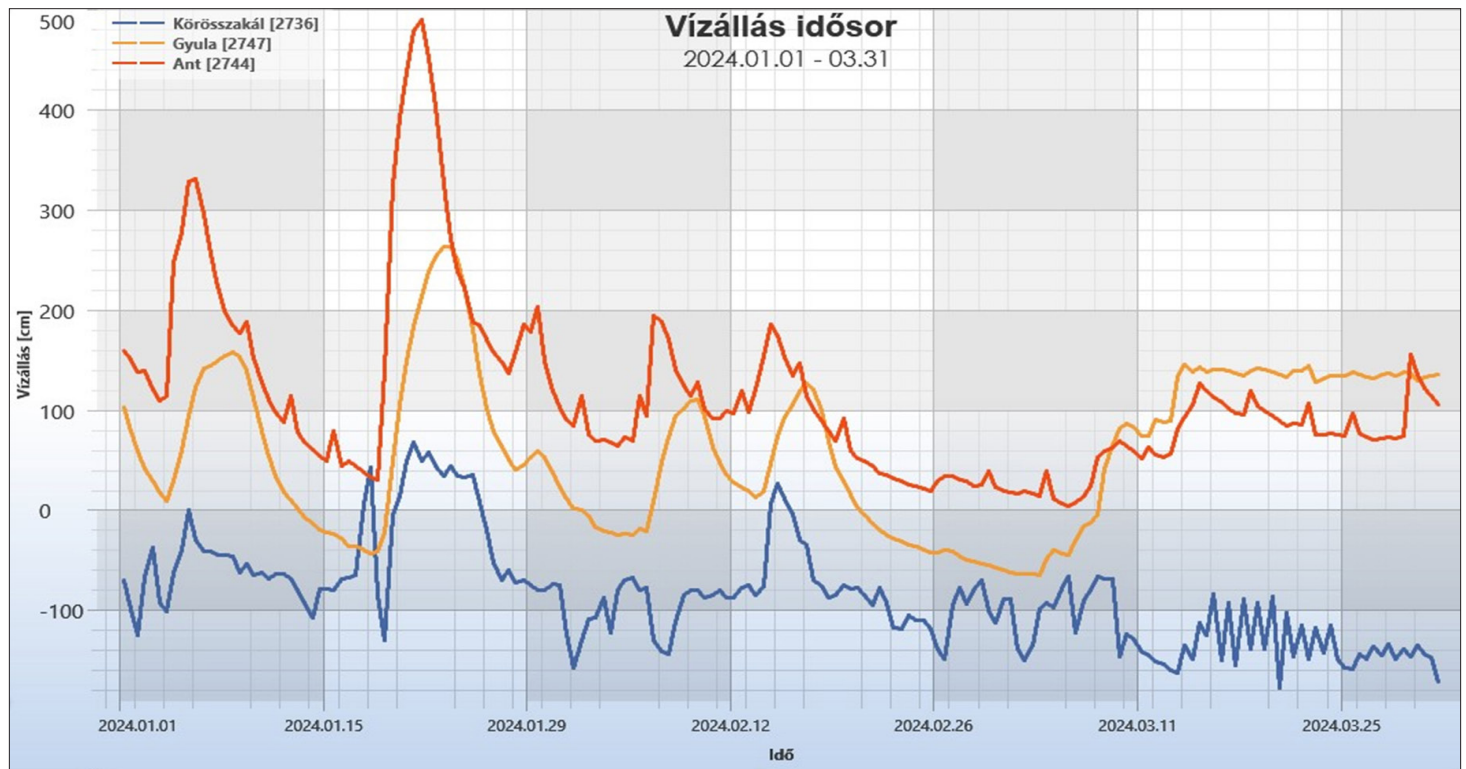
Folyóink vízjárása január-március hónapokban

A Körösökön az első negyedév folyamán kis és nagyvizes állapotokat is megfigyelhettünk. A január közepi kisvizes helyzetet egy na-

gyobb árhullám szakította meg. Március első felében duzzasztóinkat is üzembe állítottuk, melyekkel már a nyári vízszinttartás valósul

meg. A határon túlról érkező vízmenyiségek a Körösök vízgyűjtő

Folytatás a 29. oldalon ↪

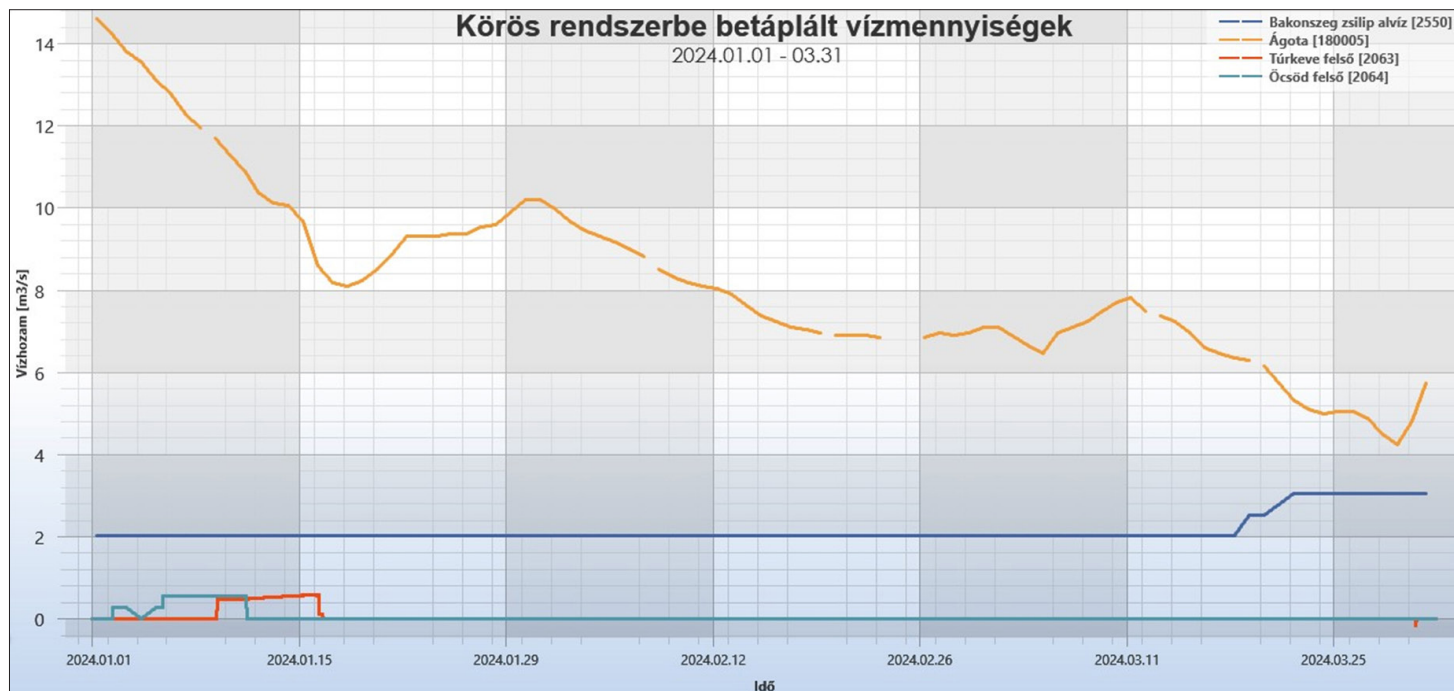

területén lehulló nagyobb csapadék, illetve a hó olvadásának függvényében változtak. Először január elején, majd a hónap közepén figyelhattünk meg nagyobb vízhozamnövekedést az árhullámnak köszönhetően.

A vízkészlet növelése érdekében folytatódott a tiszai víz betáplálása a Körös-rendszerbe. A betáplálás az I. negyedévben 4 ágon keresztül történt folyamatosan, vagy szakaszosan. A Keleti-főcsatornán keresztül Bakonszegnél a

Berettyóba, valamint a Hortobágy-Berettyó-főcsatornán keresztül Ágotánál, a Nagykunsági-főcsatornán Öcsödnél, illetve Túrkevénél.

Kukla Zsombor

KÖRÖS-VIDÉKI

hírlevél hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével

Kiadó: **Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság**
 Felelős kiadó: **Szabó János igazgató**
 Főszerkesztő: **Lúczy Gergely műszaki igazgatóhelyettes**
 Szerkesztőbizottság tagjai: **Pozsárné Kaczkó Zita, Juhász Ilona, Faulháber Márton, Jobbágy Zoltán, Bujdosó Szabolcs, Budás Péter**

Cím: **5700 Gyula, Városház utca 26.**
 Tel.: **66/526-400***
 E-mail: **kovizig@kovizig.hu**
 Honlap: **www.kovizig.hu**
Megjelenik negyedévente elektronikus formában.